

HAAVE-MALLISTO

*Printtimallisto inspiroituneena
Olli Tannisen Nunu-kirjojen kuvituksista*

Opinnäytetyö
Jatta Palovuori

TIIVISTELMÄ

OPINNÄYTETYÖ (AMK) TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilu | Tekstiili

31.3.2016 | Sivumäärä 62 + 23

Ohjaaja: Mervi Vuolas

Tekijä: Jatta Palovuori

HAAVE-MALLISTO

Printtimallisto inspiroituneena Oili Tannisen Nunu-kirjojen kuvituksista

Opinnäytetyön aiheena oli suunnitella printtimallisto, jonka inspiraation lähteenä oli kirjailija-taiteilija Oili Tannisen kuvitukset. Tannisen tuotannosta keskityttiin Nunu-kirjoihin, sillä tekijällä liittyy niihin lapsuusmuistoja ja niiden kuvitukset ovat siksi erityisen tärkeitä.

Työssä tutkittiin myös, miten ottaa vaikutteita toisen taiteilijan tai suunnittelijan teoksista omaan suunnitteluun. Tutkimusaineistona käytettiin dokumenttiaineistoa, kuva-analyysiä, suunnittelija-haastattelua ja tekemiseen pohjautuvaa tutkimista.

Työssä tutustuttiin eri suunnittelijoihin, jotka ovat ottaneet vaikutteita toisen töistä omaan suunnitteluunsa. Esimerkkitapauksina olivat Paola Suhonen, Anna Mattelmäki, Emilia Kiialainen, Tricia Guild, Kristina Isola, Teresa Moorhouse, Maija Louekari ja Kirsti Doukas.

Tutkimuksessa ilmeni, että taiteilijoiden töistä vaikutteiden ottamiseen on paljon erilaisia lähestymistapoja. Lopputuloksena syntyy erilaisia tulkintoja alkuperäisistä töistä. Vaikutteet voivat olla nähtävissä selkeästi, tai vain pieninä viitteinä alkuperäisiin töihin.

Opinnäytetyö tehtiin Oili Tannisen kanssa sovituisissa raameissa, alkuperäisistä töistä vain vaikutteita ottaen. Lopputuloksena syntyi 12 kuusin printtimallisto, jossa vaikutteet alkuperäisistä töistä ovat vahvasti nähtävissä. Vaikutteet näkyvät yhteisenä teemana, muotoina ja väreinä. Mallisto koostuu kahden kuusin kokoelmista, joissa kuosit tukevat toisiaan. Työllä haluttiin kunnioittaa alkuperäistä kuvitusta ja nostaa 1960-luvulla kirjoitettujen Nunu-kirjojen tunnelma taas esille. Haave-nimi viittaa tekijän haaveen toteutumiseen työssä ja on samalla viittaus Nunu-kirjojen unimaailmaan.

ASIASANAT:

Printtisuunnittelu, kuosisuunnittelu, Nunu

ABSTRACT

BACHELOR'S THESIS TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Design | Textile

31.3.2016 | Pages: 62 + 23

Instructor: Mervi Vuolas

Author: Jatta Palovuori

HAAVE-COLLECTION

A print collection inspired by Oili Tanninen's illustrations from the trilogy "Nunnu"

The subject of the thesis was to design a print collection inspired by the illustrations of a writer and an artist Oili Tanninen. The focus was on the books on "Nunnu" which relates closely to the childhood of the writer of the thesis.

The subject of the study was the way to bring influences from another artist's or designer's work to one's own designs. Research material constructed from documents, picture analysis, an interview of a designer and practice-based research.

Different designers and their work that were influenced by others were studied. The designer cases in the study were Paola Suhonen, Anna Mattelmäki, Emilia Kiialainen, Tricia Guild, Kristina Isola, Teresa Moorhouse, Maija Louekari and Kirsti Doukas.

The study indicated that there are many different approaches in being influenced by others' works. The results are different interpretations of the original artwork. The influences may be very substantial or only small indications to the original work.

The thesis was conducted with the permission and guidelines from the artist. The result was a print collection of 12 prints with strong influences from the original works. The collection was built on a unified theme and consists of collections of two prints. The print collection aimed to respect the original illustrations from the 1960s books and bring their atmosphere back to life. The name of the collection means "a dream" and indicates the writer's dream realized in the work and is also a reference to the dream theme in "Nunnu" books.

KEYWORDS: print design, Nunnu

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	7
2.	TUTKIMUKSEN ESITTELY	8
	2.1. Tavoite ja tutkimuskysymys	8
	2.2. Tutkimusmenetelmät	9
	2.3. Viitekehys ja prosessikaavio	12
3.	INSPIRAATIONA TOISEN TEOKSET	14
	3.1. Paola Suhonen	16
	3.2. Tricia Guild	18
	3.3. Anna Mattelmäki & Emilia Kiialainen	19
	3.4. Kristina Isola	21
	3.5. Teresa Moorhouse	23
	3.6. Maija Louekari	24
	3.7. Kirsti Doukas	25
	3.8. Yhteenveto	27
4.	NUNNU-KIRJAT	28
	4.1. Oili Tanninen	28
	4.2. Nunnu-kirjojen kuvitukset	30
5.	HAAVE-MALLISTON SUUNNITTELU	34
	5.1. Suunnitteluprosessi	36
	5.2. Printtimallisto	43
6.	YHTEENVETO JA POHDINTA	56
	LÄHTEET	59

LIITTEET

Liite 1. Kirsti Doukasin haastattelu
Liite 2. Kuva-analyysi Nunnu-kirjoista
Liite 3. Moodboard
Liite 4. 60-luvun tyyli -moodboard
Liite 5. Haave-malliston printit

KUVAT

Kuva 1. Masaccion maalaus, La Trinità, jossa keskeisperspektiivi, v. 1427-1428.	15
Kuva 2. Andy Warholin teos “Campbell’s Tomato Juice Box” vuodelta 1964.	15
Kuva 3. Jani Leinosen teos Enslaved and Free vuodelta 2012.	15
Kuvat 4.,5. ja 6. Moomin by Ivana Helsinki S/S 16 -malliston vaatteita.	17
Kuva 7. Tove Janssonin sarjakuvakirjan Muumipeikko 1. kansikuva.	17
Kuva 8. Tove Janssonin Kuinkas sitten kävikään -kirjan kuvitusta.	17
Kuva 9. Designers Guildin Caprifoglio -malliston esittelykuva.	18
Kuva 10. Giotton La visione dei Troni fresko, v. 1297-1299.	18
Kuvat 11. 14. ja 15. MUKA VAn Generations -mallistokuvia.	20
Kuvat 12., 13., 16. ja 17. Kirsti Tuokon teoksia maalaussarjasta “Pienet tytöt ja mummot”.	20
Kuva 18. Maria Primatshenkon teos, Rotta, vuodelta 1963.	22
Kuva 19. Kristina Isolan Metsänväki-printti vuodelta 2007.	22
Kuva 20. Teresa Moorhousen Marimekolle suunnittelema Isoisän puutarha -kuosi.	23
Kuva 21. Isoisän puutarha-kuosin puita rinnastettuna Pat Hutchinsin Rosie’s walk -kirjan kuvituksiin.	23
Kuva 22. Maija Louekarin Marimekolle suunnittelema Hetkiä-kuosi.	24
Kuva 23. Markus Lepon kuva, jonka päälle hahmoteltuna viivapiirustusta.	24
Kuva 24. Barcelonasta ostettu kangaskassi.	24
Kuva 25. Helene Scherfbeckin Toipilas -maalaus.	26
Kuva 26. Kirsti Doukasin luonnos rintakorusta.	26
Kuva 27. Kirsti Doukasin Kalevala Korulle suunnittelema Helene -malliston rintakoru.	26
Kuva 28. Nunu-yhteisniteen sisällysluettelo, jossa esiteltynä kolme Nunu-kirjaa.	29
Kuva 29. Leikattuja muotoja Nunu-kirjasta.	30
Kuva 30. Revittyjä muotoja Nunu lentää-kirjasta.	30
Kuva 31. Nunu-kirjassa oleva kukan muotoinen tekstikehys.	31
Kuva 32. Kuva “Ujeltavasta kahvikupista”, eli lentävästä kahvikupista kirjasta Nunu putoaa.	32
Kuva 33. Hepsunkepsuja vastaan mieltä osoittava joukko Möksö johtohahmonaan.	32

Kuva 34. Maija Isolan Marimekolle suunnittelema Unikko-kuosi.	33
Kuva 35. Kuvitusta Leena Krohnin kirjasta Vihreä vallankumous.	33
Kuva 36. Ensimmäiset paperista leikatut kokeilut.	36
Kuva 37. Paperista leikattuja suikaleita, joista työstettiin Illuusio-printti.	37
Kuva 38. Luonnos Torkahdus-printistä.	37
Kuva 39. Alkuperäinen luonnos ja siitä muokattu, vektoreiksi muutettu versio.	38
Kuva 40. Raporttikokeiluja.	39
Kuva 41. Värimalleja.	40
Kuva 42. Pilvilinna-printin kuvioiden koon, rytmikan ja värityksen kokeilua. Värit Nunnu-kirjan mukaiset.	41
Kuva 43. Pilvilinna-printin värikokeilu. Värit Pantone-trendivärikartasta, lisäksi musta.	41
Kuva 44. Tietokoneella tehty Nukahdus-kuosi.	43
Kuva 45. Valmis Nukahdus-kuosi, jossa käsin piirretyt kehykset.	43
Kuva 46. Nunnu-kirjan kuvitusta.	44
Kuva 47. Pilvilinna-kuosi.	45
Kuva 48. Nunnu-kirjan kuvitusta.	46
Kuva 49. Torkahdus-kuosi.	47
Kuva 50. Nunnu putoaa-kirjan kuvitusta.	48
Kuva 51. Utopia-kuosi.	49
Kuva 52. Nunnu-kirjan kuvitusta.	50
Kuva 53. Horros-kuosi.	51
Kuva 54. Nunnu-kirjan kuvitusta.	52
Kuva 55. Kuvitelma-kuosi.	53
Kuva 56. Nunnu putoaa -kirjan kuvitusta.	54
Kuva 57. Uni-kuosi.	55

KUVIOT

Kuvio 1. Viitekehys	12
Kuvio 2. Prosessikaavio	13

JOHDANTO

Opinnäytetyön lähtökohtana oli kiinnostus tehdä lapsuudesta mieleen jääneen kirjan pohjalta printtejä. Minulle on pienenä luettu Nunu-kirjoista ensimmäistä, ja sen kuvitukset ovat jääneet elävästi mieleen.

Kiinnostuksen kohteeni muotoilussa ja suunnittelussa ovat opiskeluni aikana laajentuneet tekstiilisuunnittelusta myös graafiseen suunnitteluun, joten printtimalliston suunnittelu tuntui luonnolliselta vaihtoehdolta opinnäytetyön aiheeksi. Halusin suunnitella printtejä, joita voisi tekstiilien lisäksi käyttää vaikkapa paperituotteissa tai astioissa.

Maailmassa, jossa aika ajoin keskustellaan ja uutisoidaan töiden alkuperästä ja tekijänoikeuksista, ajattelin, että haluaisin tehdä työn, joka olisi tehty

mahdollisimman avoimesti, eli taiteilijan luvalla ja tekijänoikeuksia kunnioittaen. Työ tuo hyödyllistä tutkimustietoa sekä suunnittelijoille että kuluttajille. Työssä halusin tuoda esille erilaisia esimerkkejä siitä, miten toisen töitä voi hyödyntää oman suunnittelun pohjana.

Työssä tuodaan ilmi, miten erilaisia lähestymistapoja toisen taiteilijan tai suunnittelijan töistä inspiroituneessa suunnittelussa on. Työssä osoitetaan myös se, että ihmiset ovat kautta aikain jäljitelleet toisiaan ja ympäröivää maailmaa, joten se on meille luonnollista. Taide- ja muotoiluhistoriassa tästä on useita esimerkkejä, joista osa tuodaan työssä esille. Erilaisia asioita, kuten lastenkirjan kuvituksia ja printtisuunnittelua, yhdistelemällä, syntyy kuitenkin aina jotakin uutta.

TUTKIMUKSEN ESITTELY

2.1. TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYS

Opinnäytetyön tavoitteena on suunnitella printtimallisto käyttäen inspiraation lähteenä lastenkirjailija-taidegraafikko Oili Tannisen Nunu-kirjojen kuvituksia. Työn tavoitteena on laaja mallisto, jossa on moniin eri käyttökohteisiin suunniteltuja printtejä. Mallistossa näkyy vahvasti vaikutteita Tannisen töistä, mutta se on selkeästi muotoilijan luoma oma kokonaisuus.

Tutkimuskysymys opinnäytetyössä oli:

Miten tuoda vaikutteita taiteilijan töistä omiin printteihin?

Kysymykseen etsittiin vastausta tutkimalla esimerkkitapauksia historiasta ja tämän päivän suunnittelijoista, tutkimalla Nunu-kirjojen kuvituksia sekä omaa tekemistä.

Miten tuoda vaikutteita taiteilijan töistä omiin printteihin?

2.2. TUTKIMUSMENETELMÄT

Tutkimusmuoto opinnäytetyössä oli laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus ja tutkimuksessa yhdisteltiin tapaustutkimuksen (case study) ja etnografisen tutkimuksen menetelmiä. Tutkimusmenetelminä käytettiin kuva-analyysiä, dokumenttiaineistoa, haastattelua sekä tekemiseen pohjautuvaa tutkimista.

Tapaustutkimuksessa käytetään monipuolisia ja monin tavoin hankittuja tietoja tapahtuman tai ihmisen toiminnan tutkimisessa, kun taas etnografia tarkoittaa ihmisistä kirjoittamista. Etnografisen tutkimuksen tarkoitus on osallistuvan havainnoin-

nin kautta ymmärtää ja kuvata jotakin ihmisryhmää. (Metsämuuronen 2000, 17-18.) Yhä useammin etnografit hoitavat perinteisen kenttätyön sijaan esimerkiksi haastattelut online- ja offline-tiloissa vuoroteltavina hetkellisinä kohtaamisina (Hämee-naho & Koskinen-Koivisto 2014, 12).

Tässä työssä tuotiin etnografista näkökulmaa tapaustutkimuksen rinnalle suunnittelijahaastattelun kautta, sekä analysoimalla omaa työskentelyä. Työssä pyrittiin tuomaan suunnittelijanäkökulma vahvasti esille.

Laadullinen tutkimus on vaikea määritellä selvästi (Metsämuuronen 2000, 9). Jorma Kanasen (2014, 18) mukaan eroavaisuus laadullisella ja määrällisellä, eli kvantitatiivisella tutkimuksella on, että laadullinen tutkimus käyttää sanoja ja lauseita siinä, missä määrällinen tutkimus lukuja. Pertti Alasuu-tarin (2011, 32) mukaan laadullista ja määrällistä analyysiä voidaan pitää jatkumona, enemmän kuin toisensa pois sulkevana analyysimalleina.

KUVA-ANALYYSI

Kuva-analyysin voi tehdä monesta eri lähtökohdasta. Kuva-analyysillä tarkoitetaan kuvallisen teoksen tarkkaa havainnointia, pilkkomista osiin ja johonkin lopputulokseen pääymistä. Usein kuvaa katsoessa tapahtuu tiedostamatonta analysointia, mutta tiedostetun analyysin avulla on mahdollista löytää syvempiä merkityksiä kuvasta. Kuvaa voidaan tutkia sisällön, rakenteen ja assosiaatioiden kautta. Sitä voidaan myös tutkia suhteessa tekijän elämäkertaan ja siitä voidaan etsiä symbolisia merkityksiä ja viittauksia muihin teoksiin. (Otavan Opisto 2015.)

Opinnäytetyössä tehtiin kuva-analyysi Oili Tannisen Nunu-kirjojen kuvituksista. Analyysi auttoi pääsemään käsiksi Tannisen tyylille ominaisiin asioihin sekä kuvitusten yleiseen henkeen ja niiden viesteihin. Tämä auttoi printtien suunnittelussa. Myös muiden suunnittelijoiden sekä taiteilijoiden töitä ja sitä, miten he ovat ottaneet vaikutteita toisten töistä analysoitiin. Lopuksi analysoitiin myös omia printtejä ja sitä, miten ne peilautuvat alkuperäisiin kuvituksiin.

DOKUMENTTIAINEISTO

Usein tutkittavia ilmiöitä ei pääse tutkimaan riittävästi pelkästään kyselyin tai haastatteluin. Jos halutaan tutkia ilmiötä, joka on jo tapahtunut, sen historiaa ja kehityskulkua, hyvänä tietolähteenä voi toimia artikkelit, tilastot, kirjat yms. (Metodix 2015.) Työssä dokumenttiaiaineisto oli keskeisessä roolissa juuri historian esimerkkien tutkimisessa. Dokumenttiaiaineiston kautta löytyi erilaisia prosesseja ja lähestymistapoja toisten töistä inspiroituneeseen tekemiseen.

HAASTATTELU

Haastattelusta on tullut ehkä käytetyin tiedonhankintamenetelmä. Arjessa kysyminen on luonnollinen ratkaisu tiedonpuutteeseen, ja oletus on, että kysyjälle vastataan. Tutkimushaastattelu rakennetaan pohjimmiltaan samaan tyyliin ja samoihin oletuksiin nojaten kuin muutkin keskustelut. (Ruusuvoori & Tiittula 2005, 9, 22.)

Opinnäytetyötä varten laadittiin haastatteluja. Tarkoituksena oli kysellä suunnittelijoilta heidän suunnitteluprosesseistaan ja saada erilaisia näkemyksiä toisen teoksista inspiroituneeseen työskentelyyn.

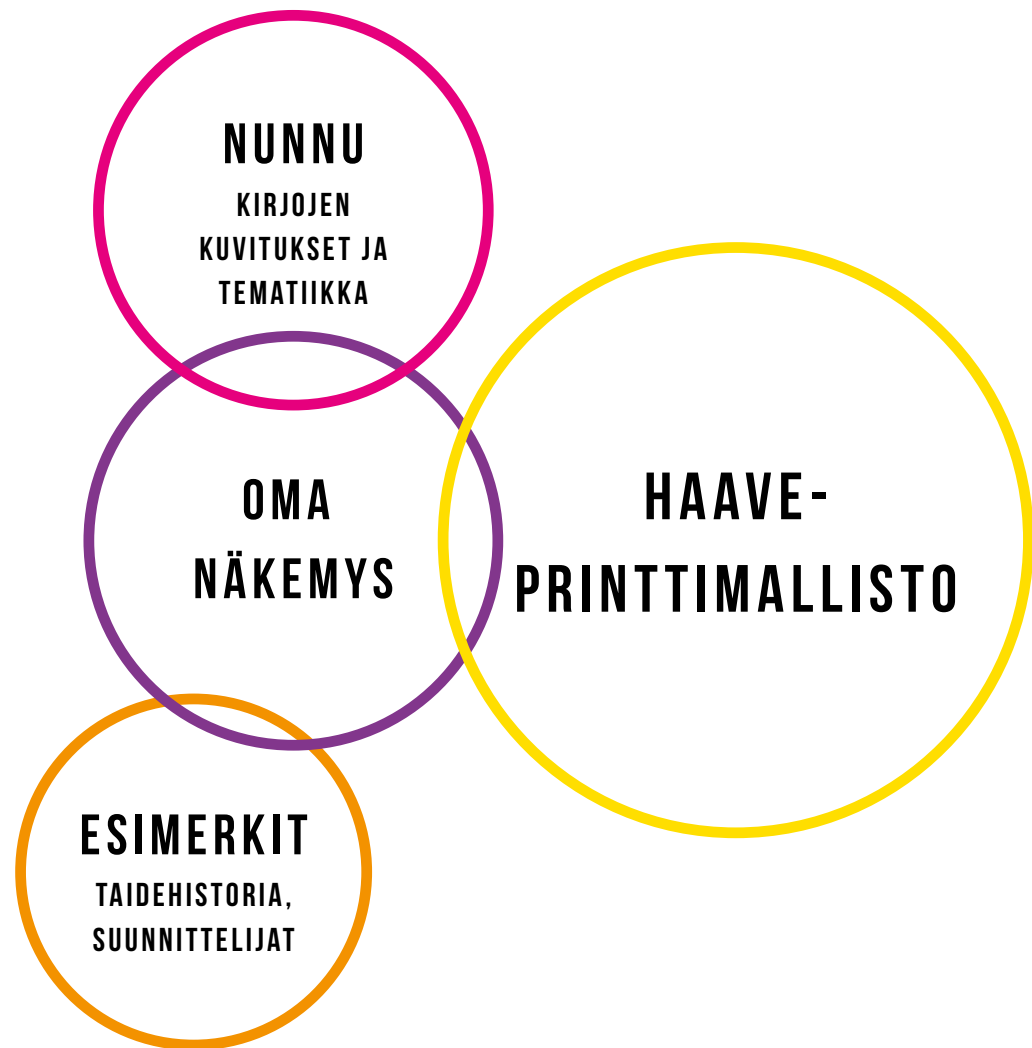
Haastattelupyynnöitä lähetettiin sähköpostitse Anna Mattelmäelle, Teresa Moorhouselle ja Kirsti Doukasille, sekä soitettiin Ivana Helsingin Pirjo Suhoselle. Suunnittelijat olivat joko kiireisiä tai haluttomia vastaamaan kysymyksiin, joten lopulta vastauksia saatiin vain yhdeltä haastateltavalta, Kirsti Doukasilta. Dokumenttiaineisto korvasi kuitenkin hyvin näitä haastatteluja, ja erilaisista lähteistä tietoa yhdistelemällä saatiin selkeä kokonaiskuva erilaisista suunnitteluprosesseista.

TEKEMISEEN POHJAUTUVA TUTKIMINEN

Tekemiseen pohjautuva tutkiminen (practice-based research) on tutkimusmenetelmä, jonka päämääränä on saada uutta tietoa tekemällä ja tekemisestä syntyvästä lopputuloksesta. Tutkimustuloksia ja tietoa voidaan demonstroida vaikkapa kuvina, musiikkina, suunnitelmina tai malleina. Vaikka varsinaiset päätelmät esitetään kirjallisina, täysi ymmärrys asiasta saadaan, kun ne yhdistetään syntyneeseen lopputulokseen. (Candy, 2006, 3.) Työssä malliston printit esittävät sitä, miten vaikutteita taiteilijan töistä on haettu. Mallisto toimii näin ollen esimerkkinä ja vastaa omalta osaltaan tutkimuskysymykseen.

2.3. VIITEKEHYS JA PROSESSIKAAVIO

Viitekehyksessä (kuvio 1) on kuvattuna opinnäytetyöhön keskeisesti vaikuttaneet seikat. Alinna, oranssissa ympyrässä on esimerkkitaupukset, joissa inspiraation lähteenä on ollut toisen teokset. Ylinä on Nunu-kirjat ja näiden kahden keskellä oma näkemykseni aiheeseen. Nunu-kirjat ja esimerkit vaikuttivat omaan näkemykseen ja sitä kautta myös valmiiseen mallistoon. Viitekehysten sivussa, keltaisessa ympyrässä on lopputulos, Nunnusta inspiroitunut printtimallisto.

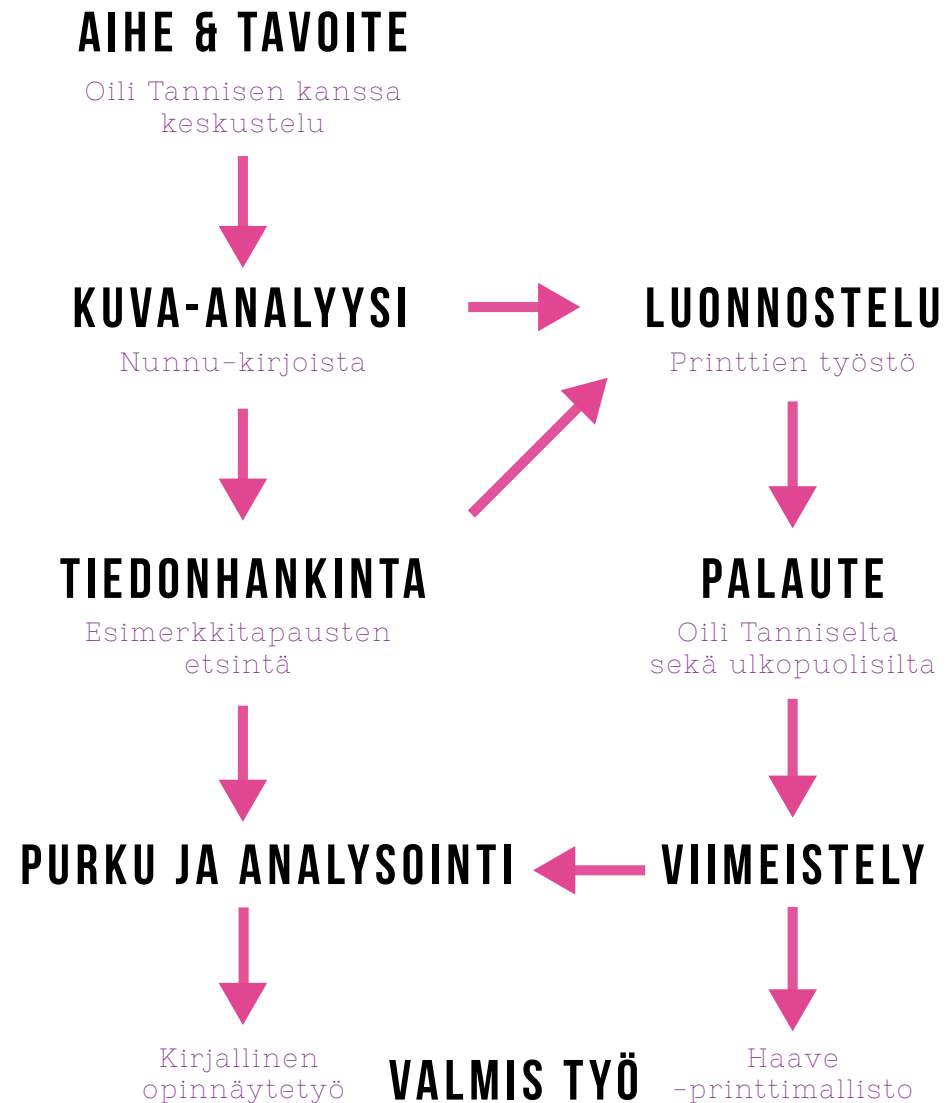

Kuvio 1. Viitekehys

PROSESSIKAAVIO

Prosessikaavio (kuvio 2) kuvaa opinnäytetyöprosessin etenemistä. Kaavio etenee ylhäältä alaspäin. Ylhäällä, lähtökohtana, on aihe ja tavoite, joiden määrittelyn jälkeen prosessi eteni kuva-analyysiin Nунnu -kirjoista. Tämän jälkeen aloitettiin luonnostelu ja kokeilu, sekä tiedonhankinta. Suunnitteluprosessi kulkee kaaviossa oikealla puolella, kun taas tutkimus ja tiedonhankinta on kaaviossa vasemmalla. Näiden kahden välillä on yhteys, esimerkiksi tiedonhankintavaiheessa saatu tieto vaikutti myös luonnosteluun.

Suunnitteluprosessi eteni luonnostelusta hankitun palautteen kautta printtien viimeistelyyn, ja lopputuloksena syntyi valmis Haave-printtimallisto. Taustatieto ja prosessin kuvaus ja niiden analysointi muodostivat kirjallisen opinnäytetyön.

Kuvio 2. Prosessikaavio

INSPIRAATIONA TOISEN TEOKSET

Muotoilijat ja taiteilijat ovat ottaneet toisistaan ja ympäröivästä maailmasta vaikutteita kautta aikain. Imitoivan, mimesis-taiteen teoria ajoittuu noin 340 vuotta e.a.a. Platonin kirjoituksiin. Teorian mukaan taide on kuin peili, joka heijastaa luontoa ja olemassa olevaa maailmaa, eikä taide näin ollen koskaan ole muuta, kuin heijastus todellisuudesta ja sillä on vain vähäinen käytännöllinen arvo. (Pooke & Newall 2008, 9-10.)

Todellisuuden jäljittely vallitsi taiteessa pitkään ja merkittävästi se näkyi renessanssin aikakaudella, jolloin taiteilijoiden tuli pyrkiä mahdollisimman tarkkaan kuvaukseen kohteesta. Aikakaudella keksitty keskeisperspektiivi oli keksintö, joka levisi jäljittelyn kautta taiteilijalta toiselle (kuva 1). Keksintö toi taiteilijan näkökulman teoksiin sekä symbolisesti että kirjaimellisesti. Idea siitä, että taide jäljittelee ympäröivää maailmaa, on edelleen laajasti käytössä myös nykytaiteessa. (Pooke & Newall 2008, 9-12.)

Termi *appropriation art* viittaa alkuperäisen työn tahalliseen lainaamiseen, kopiointiin ja muunteleluun. 1900-luvun keskivaiheen pop-taide syntyi ja rakentui kokonaan tällaisen työskentelyn ympärille. Taiteilija Andy Warhol on sanonut, että Pop-taiteilijat tekivät kuvia, jotka kuka tahansa kadulla kävelevä tunnistaisi silmänräpäyksessä – sarjakuvia, piknik-pöytiä, miesten housuja, julkisuuden henkilöitä, jääkaappeja ja Coca Cola -pulloja (kuva 2). (MoMA 2015.) Tämän päivän suomalainen esimerkki tämän tyylisestä taiteilijasta voisi olla Jani Leinonen, joka ottaa töissään erilaisten yritysten logot ja brändi-ilmeet muuntelun ja parodian kohteeksi (kuva 3).

Kuva 1. (Vasemmalla) Masaccion maalaus, La Trinità, jossa keskeisperspektiivi, v. 1427-1428 (Wikipedia 2016).

Kuva 2. (Ylinnä oikealla) Andy Warholin teos "Campbell's Tomato Juice Box" vuodelta 1964 (MoMA 2016).

Kuva 3. (Alinna oikealla) Jani Leinosen teos Enslaved and Free vuodelta 2012 (Vilhelm Sjöström 2016).

Idea siitä, että taide jäljittelee ympäröivää maailmaa, on edelleen laajasti käytössä myös nykytaiteessa.

(Pooke & Newall 2008, 9-12.)

3.1. PAOLA SUHONEN

Ivana Helsinki on taide- muoti- ja elokuvabrändi. Se sai alkunsa Paola Suhosen omasta taideprojektista ja muotoutui siitä yritykseksi ja elämäntavaksi (Ivana Helsinki 2016.) Yritys on kerännyt mainetta ensimmäisenä suomalaisena vaateyrityksenä, joka pääsi esittelemään mallistoaan Pariisiin muotiviikoille vuonna 2007 (Taloussanommat 2007). Seuraavan kerran yritys oli otsikoissa, kun se esitteli mallistonsa New Yorkin muotiviikoilla vuonna 2010 ja sai Ivana Trumpilta haasteen Ivananimen käytöstä (Yle 2010).

Syksyllä 2014 Ivana Helsinki julkaisi ensimmäisen Moomin by Ivana Helsinki -malliston ja oli sillä taas otsikoissa. Mallisto tekee kunniaa Tove Janssonin alkuperäisteoksille ja sen printeissä on yhdistetty Janssonin töitä Suhosen omiin luonnoksiin. Idea mallistoon lähti Paola Suhosen ja Sophia Janssonin yhteisten tuttavien kautta. (MTV 2014.)

Tove Janssonin sisarentytär Sophia Jansson on Moomin Characters Oy Ltd:n pääosakas ja taiteellinen johtaja. Suhosen mukaan yhteistyö

mallistoa suunniteltaessa onnistui heidän välillään hyvin. (MTV 2014.) Lähtökohtana mallistolle oli tehdä jotain uutta ja kokeilevaa ja kunnioittaa Tove Janssonin taidetta. Suhonen sanoi, että muumivaatteet voivat olla tyylikkäitä ja vertaa niitä alkuperäisiin töihin, jotka ovat ”taidegrafiikkaa parhaimmillaan”. Suhosella itsellään on ollut Muumeihin mielestään hyvin tavallinen suhde, ja vasta mallistoa tehdessään hän on tutustunut tarinoihin enemmänkin. (Nyt 2014.)

*Lähtökohtana mallistolle oli tehdä
jotain uutta ja kokeilevaa ja
kunnioittaa Tove Janssonin taidetta.*

(Nyt 2014.)

Yhteensä Ivana Helsinki on tehnyt tähän mennessä kolme Moomin by Ivana Helsinki -mallistoa, joista viimeisin on kaudelle kevät/kesä 2016 (kuvat 4, 5 ja 6) (Ivana Helsinki 2016).

Ivana Helsingin Moomin by Ivana Helsinki -mallistot ovat esimerkki siitä, kuinka alkuperäinen taiteilija on tuotu hyvinkin isosti esille. Alkuperäisten töiden (kuvat 7 ja 8) ja suunnittelijan kädenjäljen raja on häilyvä ja ulkopuolisena vaikeasti löydettävissä. Mallisto kunnioittaa Tove Janssonin alkuperäisiä töitä, ja sen koko tarkoitus on selvästi nostaa ne esille.

4.

5.

6.

7.

8.

Kuvat 4.,5. ja 6. Moomin by Ivana Helsinki S/S 16 -malliston vaatteita (Ivana Helsinki 2016).

Kuva 7. Tove Janssonin sarjakuvakirjan Muumipeikko 1. kansikuva (Wikipedia 2016).

Kuva 8. Tove Janssonin Kuinkas sitten kävikään -kirjan kuvitusta (iTunes 2016).

3.2. TRICIA GUILD

Tricia Guild perusti laadukkaita tekstiilejä, tapetteja ja sisustustavaroita maailmanlaajuisesti myyvän yrityksen Designers Guildin vuonna 1970. Yrityksen johtajina ja omistajina ovat sisarukset Tricia ja Simon Guild. Yrityksen päätoimisto on Iso-Britanniassa Lontoossa. (Designers Guild 2016.)

Tricia Guild kertoo teoksessaan Private View hakevansa inspiraatiota muun muassa Matisen, Frida Kahlon ja Barbara Hepworthin töistä sekä italialaisten taiteilijoiden, kuten Giotton ja Masaccion freskoista. Hän kuvaa kirjassaan inspiraation lähteitään kokonaisvaltaisena, suunnitteluun ja elämäntyyliin vaikuttavina asioina. (Guild 2004.) Tricia Guild painottaa myös haastattelussaan The LuxPad -verkkolehdele, että

hän löytää inspiraatiota kaikkialta ympäriltään arkkitehtuurista kenkiin, Matissesta Marniin, muodista kukkiin, intialaisista miniatyyreistä italialaisiin maisemiin (The LuxPad 2013).

Private View -kirjassa on kuvattuna fresko (kuva 10), joka toimii Tricia Guildille inspiraation lähteenä. Designers Guildin nettisivuilla olevan Caprifoglio-malliston kuvauksessa kerrotaan, että inspiraatiota on haettu juuri freskoista, kukista ja taivaasta (kuva 9) (Designers Guild 2015.) Vaikka Private View on kirjoitettu vuosia ennen Caprifoglio-malliston julkaisua, freskon ja printtien välillä on nähtävissä selvästi yhteys väreissä ja rosoisen näköisessä pinnassa.

Kuva 9. (Kuvapari ylinnä) Designers Guildin Caprifoglio -malliston esittelykuva (Designers Guild 2016).

Kuva 10. (Kuvapari alinna) Giotton La visione dei Troni fresko, v. 1297-1299 (Guild 2004).

3.3. ANNA MATTELMÄKI & EMILIA KIIALAINEN

MUKA VA on suomalainen vaatemerkki, joka aloitti toimintansa vuonna 2003. Nimi juontuu sisäpiirin sanoista ”muka vaate”, joiksi tavanomaisesta poikkeavilla leikkauksilla varustettuja vaatteita kutsuttiin. Yritys laajeni kahden suunnittelijan vaatemeriksi, kun vuonna 2011 Anna Mattelmäen rinnalle yritykseen tuli Emilia Kiialainen. MUKA VAn tuotanto on lähituotantoa ja tapahtuu suurimmaksi osaksi Pirkanmaalla. Ekologisuus on yrityksen toiminnan kulmakivi ja vaatteet valmistetaan luonnonkuiduista. (Good news from Finland 2014.)

MUKA VAn syksy/talvi 2015/2016 -mallisto GENERATIONS on saanut inspiraationsa kuvataiteilija Kirsti Tuokon maalaussarjasta ”Pienet tytöt ja mummot” (kuvat 12, 13, 16 ja 17) sekä Helinä

Hukkataipaleen Vaatepuhetta-performanssista. Mallisto koostuu sekä lasten että naisten vaatteista. Mallisto esiteltiin myös Berliinissä Ethical Fashion Show -messuilla tammikuussa 2015. Anna Mattelmäki kuvailee inspiraationa toimineita Kirsti Tuokon töitä seuraavasti:

“Kirstin töissä on yhtäaikaan läsnä herkkyys ja hektisyys. Se on kiehtovaa samoin kuin muoti. Ihminen kestää aikaa jos suostuu muutokseen. Muoti on muutosta. Muodin filosofia on sitä miten ihminen elää ajassa.”

Inspiraation lähteenä toiminut Pienet tytöt ja mummot -maalaussarja on MUKA VAn GENERATIONS -mallistoa esittelevien naisten taustalla mallistokuvissa (kuvat 11, 14 ja 15).

Kuvat on otettu Kirsti Tuokon työhuoneella, ja malleina toimivat Kirsti Tuokko, hänen lapsensa ja lapsenlapsensa, yhteensä kolme eri sukupolvea. (Super Mukava 2015.)

MUKA VAn GENERATIONS -mallistossa taiteilijan töistä otetut vaikutteet eivät ole juuri näkyvissä visuaalisesti, vaan enemmänkin teemallisesti. Mallisto koostuu sekä aikuisten naisten että lasten vaatteista, samoin kuin Tuokon maalauksissa kuvataan sekä pieniä tyttöjä että vanhoja naisia. Super Mukava -blogissa kerrotaan, että mallisto on myös tutkielma siitä, miten vaate näyttää hyvältä eri sukupolven naisilla (Super Mukava 2015).

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

Kuvat 11, 14, ja 15. MUKA VAn Generations -mallistokuvia. (MUKA VA 2016).

Kuvat 12., 13., 16. ja 17. Kirsti Tuokon teoksia maalaussarjasta "Pienet tytöt ja mummot" (Kirsti Tuokko 2016).

3.4. KRISTINA ISOLA

Marimekon tarina alkoi, kun Viljo Ratia perusti vuonna 1949 pienen kangaspainon, Printexin. Hänen puolisonsa Armi Ratiolla oli vahva näkemys siitä, millaisia kankaita yrityksessä tulisi painaa ja hän keräsi nuoria suunnittelijoita ja taiteilijoita suunnittelemaan kuvioita. Yksi nuorista suunnittelijoista oli Maija Isola. Melko pian Armi Ratia päätti, että kankaista tehdään vaatteita ja järjesti muotinäytöksen. Muutaman päivän kuluttua Marimekko-nimi otettiin käyttöön ja merkittiin myös kaupparekisteriin. Kansainvälistä huomioita Marimekko sai jo 60-luvulla ja nykyään brändi tunnetaan jo ympäri maailman. (Marimekko 2016.)

Kristina Isola on tekstiilisuunnittelija Maija Isolan tytär. Yhdessä tyttärensä Emman kanssa he ovat jatkaneet Maija Isolan jalanjäljissä Marimekolle suunnitellen. (Kuvioissa Marimekko 2012.) Kristina Isolan tie Marimekossa tuli kuitenkin päätökseen, kun hänen suunnittelemansa Metsänväki-kuosi (kuva 18) todettiin kopioksi ukrainalaisen kansantaiteilijan Maria Primatshenkon työstä (kuva 19) (Helsingin Sanomat 2013.)

Vuonna 2012 julkaistussa Kuvioissa Marimekko -kirjassa Kristina Isola on kuvaillut vuonna 2007 suunnittelemaansa Metsänväki-kuosia sivulla 94 seuraavasti:

“Tämä kuvio liittyy sellaiseen aikaan, jolloin tyttäreni rakensi omaa taloa ja olin aika usein tyttärentyttäreni kanssa. Monta kertaa viikossa tallustimme yhdessä läheiselle metsäaukealle. Otimme aina eväät sinne, istuimme, söimme ja joimme kuumaa mehua. Seurasin, kun tytöt katselivat maahan kaatuneita puita ja alkoivat kuvitella, että ne olivat krokotiilejä, jotka vaanivat joen rannassa. Muistin, että olen leikkinyt samalla tavalla, että olen nähnyt metsässä sellaista, mitä siellä ei todellisuudessa ole. Metsässä tulee aina hyvä mieli, aivan kuin olisi parhaan ystävän luona.”

Kun myöhemmin kävi ilmi, että kuosin puut on kopioitu Primatshenkon työstä, Kristina Isola julkaisi tiedotteen, jossa pahoitteli asiaa erityisesti toiseksi perheeksi kutsumaltaan Marimekolta. Hän kertoo löytäneensä äitinsä jäämistöstä kirjan, jossa näki Primatshenkon työn ja siitä, sekä ympäröivästä metsästä inspiroituneena teki työstä toisinnon. Hän ei tullut ajatelleeksi tekijänoikeuksia. Aihe tuntui hänelle läheiseltä ja hän halusi jakaa sen mahdollisimman monen kanssa. Hän katuu ja häpeää toimintaansa ja sanoo sen heittävän varjon pitkään jatkuneelle uralle suunnittelijana. (Yle 2013.)

Metsänväki-kuosi eroaa alkuperäisestä työstä hyvin vähän. Alkuperäisen työn hiiret on jätetty pois ja tilalle on lisätty puita. Metsänväki-kuosi oli otsikoissa vuonna 2013 ja aihe tuntui olevan kaikkien huulilla. Kohun myötä Marimekon muitakin kuoseja otettiin tarkastelun alle ja Teresa Moorhousen suunnittelema Isoisän puutarha-kuosi sekä Maija Louekarin Hetkiä-kuosi olivat molemmat keskustelun aiheina.

Kuva 18. (Yllä) Maria Primatshenkon teos „Rotta, vuodelta 1963 (Helsingin Sanomat 2013).

Kuva 19. (Alla) Kristina Isolan Metsänväki-printti vuodelta 2007 (Helsingin Sanomat 2013).

3.5. TERESA MOORHOUSE

Teresa Moorhouse on graafinen suunnittelija, joka on suunnitellut kankaita Marimekolle vuodesta 2003 lähtien. Hän kertoo elämän eri vaiheiden vaikuttavan suunnitteluunsa ja lapsien tulon myötä hän on ottanut lapsuusmuistot ja satujen maailman osaksi suunnitteluaan.

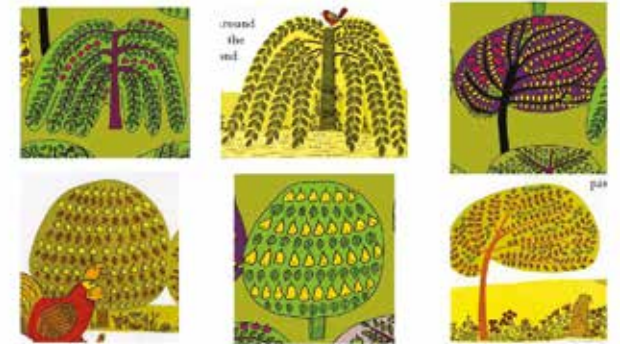
“Muutin pari vuotta sitten takaisin Helsingin keskustaan kerrostaloon, jossa asuin kymmenenvuotiaaksi asti. Takapihalla on omenapuita, sireeneitä, suihkulähde, viinimarjoja ja karviaisiakin. Piha oli ja on vieläkin salaperäinen satumaa, jonka puiden ja pusikoiden kätköissä leikittiin piilosta sekä rosvoa ja poliisia.”
(Marimekko 2012, 172.)

Teresa Moorhousen Marimekolle suunnittelema kuosi Isoisän puutarha (kuva 20) oli Kristina Isolan Metsänväki -kuosin tavoin keskustelun alla vuonna 2013. Kuosissa olevat puut muistuttavat Pat Hutchinsin lastenkirjassa Rosie's Walk esiintyviä puita (kuva 21) (Helsingin Sanomat 2013). Kuosia

ei kuitenkaan todettu kopioksi, vaan suunnittelijan omaksi näkemykseksi ja se pysyi Marimekon valikoimissa. (Taloussanomat 2013.)

Moorhouse kertoi seisovansa työnsä takana ja sen olevan omaa suunnitteluaan. Hän sanoi myös, ettei löydä kirjasta kuosiaan ja toivoi ihmisten keskittyvän yksityiskohtien sijaan kokonaisuuteen. (Helsingin Sanomat 2013.)

Kuosin puiden yhdennäköisyys kirjan kuvitusten kanssa on niin selkeä, että selvästi vaikutteita kirjasta on haettu. Kuitenkin kuosissa puiden rytmi ja toistuvuus muodostavat erilaisen kokonaisuuden, kuin Rosie's Walk -kirjassa, jossa puut ovat tapahtumien taustalla. Suunnittelija on tehnyt puista oman tulkintansa ja jättänyt niihin oman kädenjälkensä, vaikkakin alkuperäisteos on niistä silti vielä löydettävissä.

Kuva 20. (Yllä) Teresa Moorhousen Marimekolle suunnittelema Isoisän puutarha -kuosi (YLE 2013).

Kuva 21. (Alla) Isoisän puutarha-kuosin puita (vihreällä taustalla) rinnastettuna Pat Hutchinsin Rosie's walk -kirjan kuvituksiin. (YLE 2013).

3.6. MAIJA LOUEKARI

Maija Louekari on opiskellut sisustusarkkitehtuuria ja huonekalusuunnittelua Taideteollisessa korkeakoulussa Helsingissä. Hän on suunnitellut kankaita Marimekolle siitä lähtien, kun vuonna 2003 voitti Marimekon järjestämän suunnittelukilpailun Hetkiä -kuosillaan (kuva 22).

Vuonna 2013 myös Hetkiä-kuosi oli tarkastelun alla, kun Marimekon kuosien alkuperää pohdittiin. Marimekon tiedotteen mukaan nimettömänä pysyvä taho julkaisi kuvan Barcelonasta ostamastaan kangaskassista (kuva 24), jossa oli samankaltainen kuosi. Louekari sanoi itsekin ihmetelleensä samankaltaisuutta, kun aiemmin oli törmännyt samaan kuosiin. Hän sanoi oman kuosinsa inspiraation tulleen Helsingin kaupunkimaisemasta. (Marimekko Oyj 2013.)

Tämän jälkeen Marimekko tiedotti asiasta uudelleen sanoen kuosin inspiraation olleen ”Markus Lepon 60-luvulla ottama valokuva (kuva 23), josta suunnittelijan toteamalla tavalla välittyvät kaupunkinäkyvät Helsingistä” (Helsingin Sanomat 2013).

Helsingin yliopiston immateriaalioikeuden professorin Rainer Oeschin mukaan Louekarin tulkinta valokuvasta oli vapaa muunnelma, eikä se näin ollen vaikuttaisi tekijänoikeusloukkaukselta (Helsingin Sanomat 2013).

Valokuvan muuntaminen viivamaiseksi kuosiksi muuttaa työn tyyliltään täysin erilaiseksi. Kuosi on tyyliltään hyvin graafinen, jopa hiukan epäselvä, koska viivat menevät toistensa kanssa lomittain. Yhdennäköisyyttä ei heti töissä huomaa.

Kuva 22. (Vasemmalla) Maija Louekarin Marimekolle suunnittelema Hetkiä-kuosi (Helsingin Sanomat 2013).

Kuva 23. (Oikealla ylhäällä) Markus Lepon kuva, jonka päälle hahmoteltuna viivapiirustusta. (Helsingin Sanomat 2013).

Kuva 24. (Oikealla alhaalla) Barcelonasta ostettu kangaskassi (YLE 2013).

3.7. KIRSTI DOUKAS

Kirsti Doukas on kultaseppä ja taiteen maisteri ja yksi tunnetuimmista suomalaisista korumuotoilijoista. Hän suunnitteli koruja ensin Kalevala Korun tytäryhtiö Kaunis Korussa, joka myöhemmin yhdistettiin Kalevala Koruun. Tällä hetkellä hän toimii Kalevala Korun taiteellisenä johtajana. Hänen työnsä perustuu huolelliseen taustatyöhön, käytettävyyteen ja kauniisiin, linjakkaisiin muotoihin. (Kalevala Koru 2016.)

Tekemässäni sähköpostihaastattelussa Kirsti Doukasilta kysyttiin jostakin hänen taiteilijasta inspiroituneesta suunnitteluprosessistaan. Hän vastasi kysymyksiin Helene-mallistonsa kautta. Mallistossa lähtökohtana toimi Helene Schjerfbeckin taide ja henkilöhistoria. Haastattelu kokonaisuudessaan löytyy opinnäytetyön liitteistä (liite 1).

Helene-mallisto liittyy Kalevala Korun kulttuurivaikuttajanaiset-teemasarjaan. Doukas on suunnittelut useita muitakin teemasarjoja Kalevala Korulle liittyen mm. oopperaan, kirjallisuuteen ja yhteiskunnallisiin asioihin. Taustatyön tekeminen on tärkeässä roolissa Doukasin suunnittelussa ja etenkin töissä, joissa on jokin historian tai todellisen elämän lähtökohta. Helene -malliston pohjaksi Doukas tutki Schjerfbeckin henkilöhistoriaa ja teoksia kirjallisuuden, internetin ja näyttelyiden kautta. Sieltä hän pyrki löytämään tarinan tai visuaalisen maailman viitteitä, joista lähteä rakentamaan omaa muotokieltänsä.

(K. Doukas, henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2016.)

*Helene -malliston
pohjaksi Doukas
tutki Schjerfbeckin
henkilöhistoriaa
ja teoksia
kirjallisuuden,
internetin ja
näyttelyiden kautta.*

(K. Doukas, henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2016.)

Doukas sanoo kokeneensa tällaisen työskentelytavan kiehtovana ja erittäin inspiroivana. Hän pitää paljon taustatyön tekemisestä ja usein se jatkuu, vaikka tuotteet olisivat jo valmiita. Vaikutteet alkuperäisistä töistä on nähtävissä koruissa väreissä ja muodoissa. Doukas kertoo:

“Korujen geometriset ja pelkistetyt muodot kuvaavat Schjerfbeckin myöhempien aikojen pelkistyneitä linjoja ja väripintoja. Rintakorun muoto taitoksineen viittaa Toipilas -maalaukseen ja oksaan lapsen edessä (kuvat 25-27). Sama taittunut oksa löytyy myös Tyttö hiekkakuopassa maalauksesta, joka on yksi lempiteoksistani. Siinä teoksessa on tärkeää myös mekon tietty punainen väri, joka toistuu useissa muissakin maaluksissa pieninä yksityiskohtina. Keramiikkaosien värit on tarkoin harkittu ja liittyvät suoraan taiteilijan käyttämiin väreihin. Punaista sävyä haettiin kauan ja lopulta se löytyi. Punaisen lisäksi on musta, okra ja pinkki. Monille nuo keramiikkahelmet tuovat mieleen maaliin kastetun siveltimen, mikä sinänsä ei ole ihan kaukaa haettu miellelyhtymä.” (K. Doukas, henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2016.)

Kuva 25. (Vasemmalla) Helene Scherfbeckin Toipilas -maalaus (Kirsti Doukas 2009).

Kuva 26. (Keskellä) Kirsti Doukasin luonnos rintakorusta (Kirsti Doukas 2009).

Kuva 27. (Oikealla) Kirsti Doukasin Kalevala Korulle suunnittelema Helene -malliston rintakoru. (Kalevala Koru 2016).

3.8. YHTEENVETO

Taiteilijasta inspiroituneeseen työskentelyyn on varmasti yhtä monta tapaa, kuin on suunnittelijoitakin. Luvan saatuaan suunnittelija voi tehdä niin kuin Paola Suhonen ja yhdistää omia sekä taiteilijan töitä ja luoda niistä jotain uutta. Vaikutteet voi myös tuoda hyvin hienovaraisesti esiin lähinnä yhdistävänä teemana, kuten Emilia Kiialainen, Anna Mattelmäki ja Kirsti Doukas.

Taiteilijoista ja ympäröivästä maailmasta ammentaen voi muodostaa myös kokonaan oman vahvan tyylinsä, kuten Tricia Guild on tehnyt. Omat rakkaat lapsuuden ajan kirjojen kuvitukset

tai valokuvan voi ottaa lähtökohdaksi, kuten Kristina Isola, Teresa Moorhouse ja Maija Louekari ovat tehneet, tosin kohutuun seurauksin.

Tekijänoikeudet täytyy osata ottaa huomioon kaikessa suunnittelussa ja kun toimii tekijänoikeuksia kunnioittaen, ei suunnittelijalla pitäisi olla mitään salattavaa. Taiteilijan kanssa yhteistyössä ja luvalla tehty työ antaa vakuuttavuutta suunnittelulle ja suhtautuminen yleisössä on luultavimmin suojeampi. Avoimuus ja läpinäkyvyys suunnittelussa tuovat lisäarvoa tuotteille.

Tekijänoikeuslain mukaan toisen työn kopioiminen, muuhun kuin omaan käyttöön, ilman lupaa on laitonta. Tekijänoikeus työlle syntyy, kun työ tuotetaan, eli se on automaattisesti työn tehneellä henkilöllä olemassa. Erilaisia mallisuoja töilleen voi myös hakea. Tekijänoikeus voi siirtyä suunnittelijalta esimerkiksi yritykselle erillisellä sopimuksella. Esimerkiksi valokuvista voidaan muuntelemalla, vaikkapa maalaamalla, tehdä uusia teoksia. Viime kädessä kiistatilanteet ratkotaan oikeudessa. (Finnfoto 2006, 11-27.)

NUNNU-KIRJAT

4.1. OILI TANNINEN

Oili Tanninen (s.1933) on useita palkintoja saanut kirjailija ja taidegraafikko (Nunnu-yhteisnide 2007). Hän valmistui Taideteollisesta Oppilaitoksesta vuonna 1953 ja hän on työskennellyt Arabian tehtaiden taideteollisuusosaston taiteilijana sekä opettanut keramiikkaa, posliinimaalausta ja kankaanpainantaa kansalais- ja työväenopistossa (Otava 2015).

Tanninen on kirjoittanut ja kuvittanut parikymmentä lastenkirjaa ja kuvittanut myös muiden kirjailijoiden tekstejä. Hän on myös tehnyt Yleisradiolle useita animaatio-sarjoja, kuten Miiru- ja Nunnu-sarjat. (Otava 2015.)

Oili Tannisen esikoisteos, ”Miiru menee kalaan”, ilmestyi vuonna 1961. Hänet tunnetaan etenkin kolmesta Nunnu-kirjastaan, jotka nekin ilmestyivät 60-luvulla (kuva 28). (Otava 2015). Nunnu-kirjojen kuvitukset ovat jääneet monelle mieleen ja niistä on kirjoitettu vielä tänäkin päivänä mm. blogipostauksia, kuten Muistikuvia lapsuudesta -blogin ”Nunnu”, jossa kirjoitetaan:

”Tykkäsin Nunnusta lapsena todella paljon (sekä kirjoista että animaatioista), eikä ihailuni Nunnua ja koko Oili Tannisen tuotantoa kohtaan ole lainkaan vähentynyt aikuisena. Hänen kuvakirjansa ovat täynnä nerokkaan hauskoja oivalluksia. Ihailen niin paljon etten sanotuksi saa!”
(Muistikuvia lapsuudesta 2014.)

Kuva 28. Nunnu-yhteisniten sisällysluettelo, jossa esiteltyä kolme Nunnu-kirjaa (Oili Tanninen 2007).

4.2. NUNNU-KIRJOJEN KUVITUKSET

Opinnäytetyön liitteenä (liite 2) löytyy Nunnukirjojen kuvituksista tekemäni kuva-analyysi kokonaisuudessaan.

Tanninen käyttää töissään muutamaa vahvaa väriä valkoista taustaa vasten. Tämä tekee ilmeestä selkeän ja graafisen. Kirjojen kuvitukset on tehty leikkaus- ja repimistekniikalla yhdistäen myös piirrettyä, mustaa viivaa teoksiin. Ensimmäisessä kirjassa “Nunnu” on käytetty pelkästään leikkaustekniikkaa värillisten osien tekemisessä (kuva 29) ja vasta seuraavissa kirjoissa, “Nunnu lentää” ja “Nunnu putoaa” on käytetty myös repimistekniikkaa (kuva 30).

Kuva 29. (Vasemmalla) Leikattuja muotoja Nunnu-kirjasta (Oili Tanninen 2007).
Kuva 30. (Oikealla) Revittyjä muotoja Nunnu lentää-kirjasta (Oili Tanninen 2007).

Kirjoissa toistuu useita elementtejä, jotka muodostavat Tanniselle ominaisen kuvitustyylin. Kuvitus ja teksti kulkevat käsi kädessä ja silloin tällöin tekstille on tehty oma, vaikkapa kukan muotoinen kehys (kuva 31). Kuvituksissa on myös mukana käsin kirjoitettuja tekstejä, jotka on usein vielä tehty ”kiharaisella” kaunokirjoituksella. Kuvitukset ja tekstit ovat oivaltavia ja hauskoja. Luonto näkyy vahvasti kuvituksissa. Puut, kukat, linnut ja kalat toistuvat kirjoissa usein. Värikkäät hepsunkepsu-linnut ovat muiden hahmojen lisäksi myös suuressa roolissa niin kuvituksissa, kuin tarinoissakin.

Kuva 31. Nunnu-kirjassa oleva kukan muotoinen tekstikehys (Oili Tanninen 2007).

Kuva 32. Kuva "Ujeltavasta kahvikupista", eli lentävästä kahvikupista kirjasta Nunu putoaa (Oili Tanninen 2007).

Kuvituksissa on nähtävissä ajan henki, 1960-luvun loppupuoli. Kuvitukset ovat jonkinlainen välimuoto aikansa modernista skandinaavisesta tyylistä, sekä pop-taiteesta. Jollain tapaa kuviot ovat myös hyvin folkloristisia. Samankaltaisuuksia voi löytää värien ja selkeän tyylin puolesta esimerkiksi samalle aikakaudelle ajoittuvan Maija Isolan Unikko-kuosin kanssa (kuva 34).

1960- ja 1970-luvulla lastenkirjoissa alkoi näkyä realistisempi ote aikaisempaan verrattuna. Lastenkirjallisuus tuli lähelle lukijoidensa

arkimaailmaa ja ne kertoivat poliittisistakin aiheista. Avioerot, rotusorto, saastuminen, kondomit, rakkaus ja kuolema olivat kirjailija Leena Krohnin mukaan aiheita, joita lastenkirjojen pitäisi käsitellä. Saasteet ja niitä vastaan taistelu on teemana useassakin 70-luvun lastenkirjassa, kuten Leena Krohnin Vihreässä vallankumouksessa (kuva 35), Marja-Liisa Puputin Tinttamarin matka aurinkoon -kirjassa sekä Kaarina Helakisan Ellivelli-karamelli -kirjassa. (Retrovauvat 2008,100-102.)

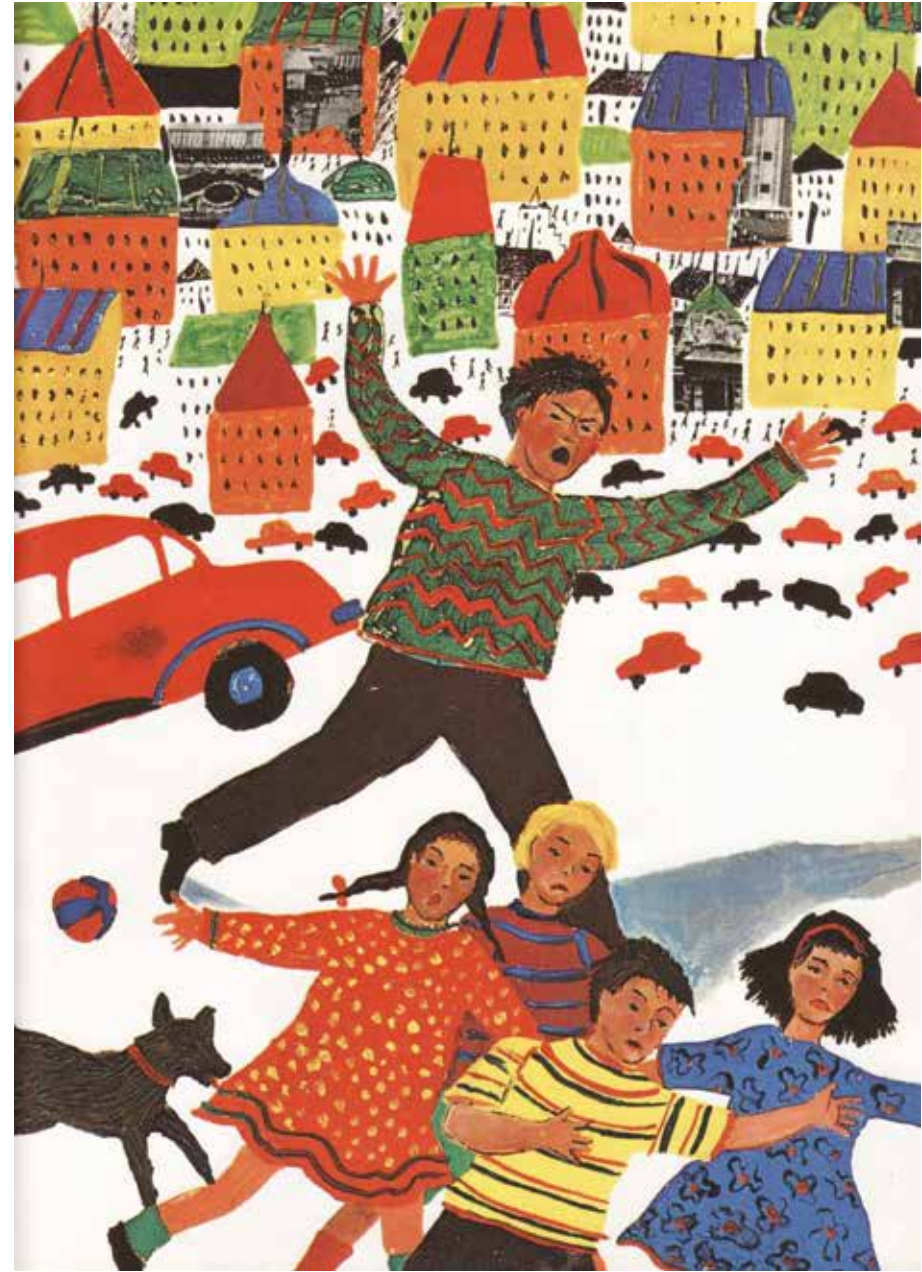
Oili Tannisen kuvituksissa ja tarinoissa on näkyvä myös tätä ajan henkeä. Ne käsittelevät osaltaan arkisia asioita kuvaten elämää onnistumisineen, vastoinkäymisineen ja väsymyksineen, mutta niissä on kuitenkin taianomaisia ja satumaisia asioita. Mielenosoitukselliset kyltit ja kahvikuppi, jolla voi lentää, nivoutuvat samaan tarinaan saumattomasti (kuvat 32 ja 33).

Kuva33. Hepsunkespuja vastaan mieltä osoittava joukko Möksö johtohahmonaan (Oili Tanninen 2007).

Kuva 34. Maija Isolan Marimekolle suunnittelema Unikko-kuosi (Marimekko 2016).

Kuva 35. Kuvitusta Leena Krohnin kirjasta Vihreä vallankumous (Lahtinen T. & Lehtimäki M. 2011, 7).

HAAVE-MALLISTON SUUNNITTELU

Teollinen painokangastuotanto syntyi Englannissa 1700-1800 lukujen vaihteessa. Suomalaisten painokankaiden mallit ostettiin tai jopa kopioitiin pitkään ulkomailta. Ulkomaisia kankaita esimerkiksi arvostettiin vuonna 1930 niin paljon, että joissakin suomalaisissa yrityksissä kotimaisia kankaita mainostettiin ulkomaisina, jotta ne olisivat miellyttäneet asiakkaita enemmän. (Niinimäki & Salonen, 2008, 24.)

Suomalaisia taiteilijoita otettiin töihin Suomen kangaspainoihin 1930-luvulla ja siitä lähtien kuo-sien suunnittelijoilla on ollut aina vaan isompi rooli yrityksissä. Puhtaasti pelkkien mallien suunnittelusta on tultu siihen, että suunnittelijoiden rooli on moninaistunut ja he ovat osallisina esimerkiksi mallistojen koonnissa, markkinoinnissa ja kuluttajanäkökulman tutkimisessa. Suunnittelijat nostetaan usein myös yrityksen brändäyksessä esille. (Niinimäki & Salonen, 2008, 43-189.)

Painettuja kankaita tuotetaan erilaisin menetelmin. Menetelmistä yleisimmin käytössä on rotaatiopaino, joka on nopea ja edullinen tekniikka. Rotaatiopainossa käytetään sylinterin muotoista seulaa, johon kuvio valotetaan. Rullan ympärysmitta on useimmiten 64,2 cm. Printtien toistuvuus eli raportti rakennetaan samankorkuiseksi, tai siihen tasan menevään mittaan, esimerkiksi 32,1 cm:n. (Niinimäki & Salonen, 2008, 223-224.)

Teknologian kehityksen myötä tietokoneavusteinen suunnittelu on yleistynyt ja printtisuunnittelu monialaistunut. Printtisuunnittelijoina toimii nykyisin tekstiilisuunnittelijoiden lisäksi esimerkiksi graafisia suunnittelijoita ja sisustusarkkitehtejä. (Niinimäki & Salonen, 2008, 205-206.)

Trendit ja muu visuaalinen maailma vaikuttavat suunnitteluun ja trendit toistavat tiettyjä perusele-

menttejä säännöllisin välein. Ajoittain vaikutteita haetaan kuvataiteesta ja sen eri tyyleistä. Pilkut, raidat, pallot ja ruudut ovat yleisiä elementtejä ja yhteistä omaisuutta.

Juhani Konttinen pohtii printtisuunnittelun periaatteita Kreongista printtiin -kirjassa näin:

“Piste, viiva, kolmio ja ympyrä ovat peruselementtejä, joilla suunnittelija operoi. Ei ole tarkkaa, onko kysymyksessä ympyrä vai ellipsi, neliö vai suorakaide. Nämä muodot ovat sellaisenaan täydellisiä ja ehdottomia. Kaikki nämä peruskuviot ovat yhtä vanhoja kuin ihminen. /-/ Kunkin ajanjakson ja kansan tyyli määrää vain, kuinka niitä sovelletaan; kuinka vapaasti ja huolettomasti muunnellaan ja kuinka jäykästi ne ovat perusmuodossaan.”

(Niinimäki & Salonen, 2008, 215-216)

Trendit ja muu visuaalinen maailma vaikuttavat suunnitteluun ja trendit toistavat tiettyjä peruselementtejä säännöllisin välein. Ajoittain vaikutteita haetaan kuvataiteesta ja sen eri tyyleistä. Pilkut, raidat, pallot ja ruudut ovat yleisiä elementtejä ja yhteistä omaisuutta.

(Niinimäki & Salonen, 2008, 215-216)

5.1. SUUNNITTELUPROSESSI

Sovin Oili Tannisen kanssa tietyt ehdot printtimalliston suunnittelulle sähköpostikeskustelussa syyskuun ja maaliskuun välisenä aikana. Opin näytetyön sain tehdä hänen kuvituksistaan vain vaikutteita ottaen, tekemällä omat kuviot itse. Hän hyväksyi printtini ja niiden esittelyn esimerkiksi messuilla omaa uraa edistääkseni. Tanninen ei kuitenkaan halua nimeään tai kirjansa nimeä käytettävän printtieni kaupallistamisen yhteydessä. (O. Tanninen, henkilökohtainen tiedonanto, 27.9.2015-7.2.2016.)

Suunnittelun avuksi loin Nunu-kirjojen kuvituksista moodboardin eli miellekartan (liite 3). Mood-

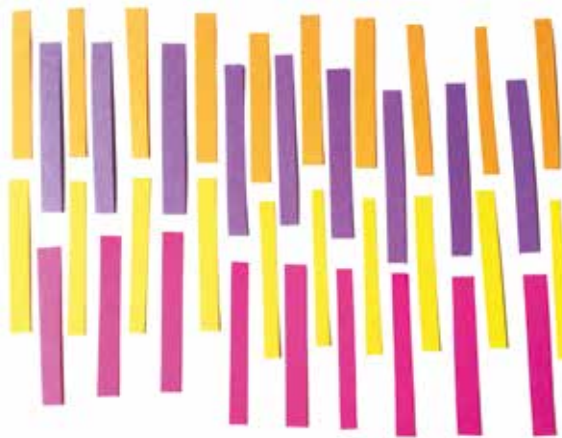
board auttaa näkemään toistuvia värejä ja kuvioita selkeämmin, kuin kirjan sivuille painetut kuviot. Suunnitteluvaiheessa pidin vierelläni kuitenkin fyysistä Nunu-yhteisnidettä, josta selasin tarvittaessa ideoita värien ja kuvioiden suhteen.

Selailin ideoita myös Pinterest-kuvasivustosta hakusanoilla 60's prints, 60's book covers ja folklore (liite 4). Tämä auttoi ymmärtämään yleisesti 60-luvun tyyliä ja aihepiiriä, vaikka kuvien joukossa on myös moderneja tulkintoja 60-luvun tyylistä. Kuvissa toistui paljon sakaramaisia muotoja, lintuja, kukkia ja leikattuja muotoja.

Kuva 36. Ensimmäiset paperista leikatut kokeilut.

Ensimmäisissä kokeiluissa jäljittelin Tannisen tyyliä leikkaamalla ja repimällä värillisestä paperista muotoja ja yhdistelemällä niitä (kuvat 37-39). Jäljittely auttoi hahmottamaan, millaisesta tyylistä leikkaustekniikassa on kyse. Papereiden värit valitsin niin, että ne olivat mahdollisimman lähellä Tannisen käyttämiä värejä. Yhdistin myös mustaa viiva leikattuihin muotoihin, kuten Nunnu-kirjoisakin on tehty. Leikatut luonnokset skannasin sitten koneelle, jossa jatkotyöstin niitä tietokoneella. Kuitenkin näin tekemällä luonnoksista tuli hiukan epämääräisen muotoisia reunoistaan, joten päätin kokeilla myös suoraan tietokoneella luonnostelua.

Kuva 37. Paperista leikattuja suikaleita, joista työstiin Illusio-printti.

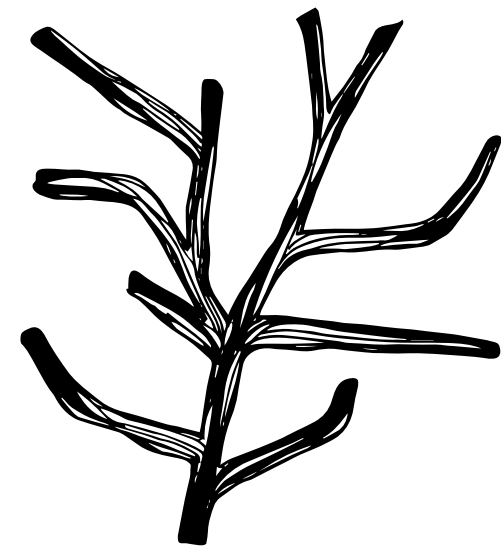
Kuva 38. Luonnos Torkahdus-printistä.

SUUNNITTELU ADOBE ILLUSTRATORILLA

Printtejä voidaan työstää sekä grafiikka- että kuvankäsittelyohjelmissa, kuten Adoben Illustratorissa tai Photoshopissa. Kuvankäsittelyohjelmassa käsitellään pikseleistä muodostuvaa kuvaa, kun taas grafiikkaohjelmassa vektorigrafiikkaa. (Pellonpää-Forss, 2009, 171)

Valitsin printtieni tekoon työkaluksi Illustratorin, sillä ajatuksenani oli tehdä helposti eri kokoihin skaalattavia printtejä. Photoshopissa työstettävien kuvioiden maksimikoko määritellään jo kuvioiden

skannausvaiheessa (Pellonpää-Forss, 2009, 175). Pikseleistä muodostuvan kuvan laatu heikkenee, jos sitä skaalataan isommaksi, kun taas vektoreita voi skaalata eri kokoihin ilman laadun heikentymistä. Käsini tehtyjen luonnosten muuttaminen vektoreiksi muuttaa niitä hieman niin, että esimerkiksi viivan rouheisuus muuttuu sileämmäksi (kuva 39). Printteissäni oli tarkoituksena kuitenkin tavoitella leikatun reunan näköistä jälkeä sekä monikäyttöisyyttä, joten vektorigrafiikka tuntui järkevältä vaihtoehdolta.

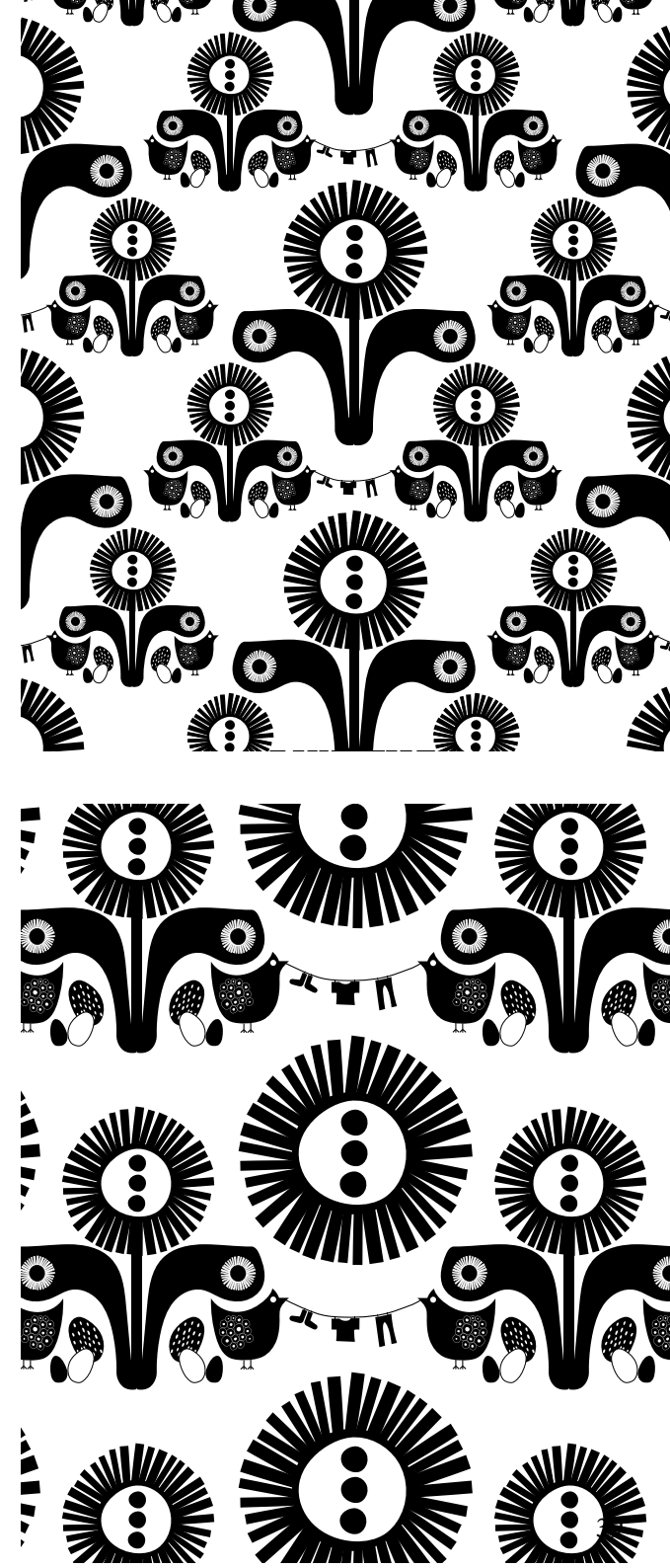
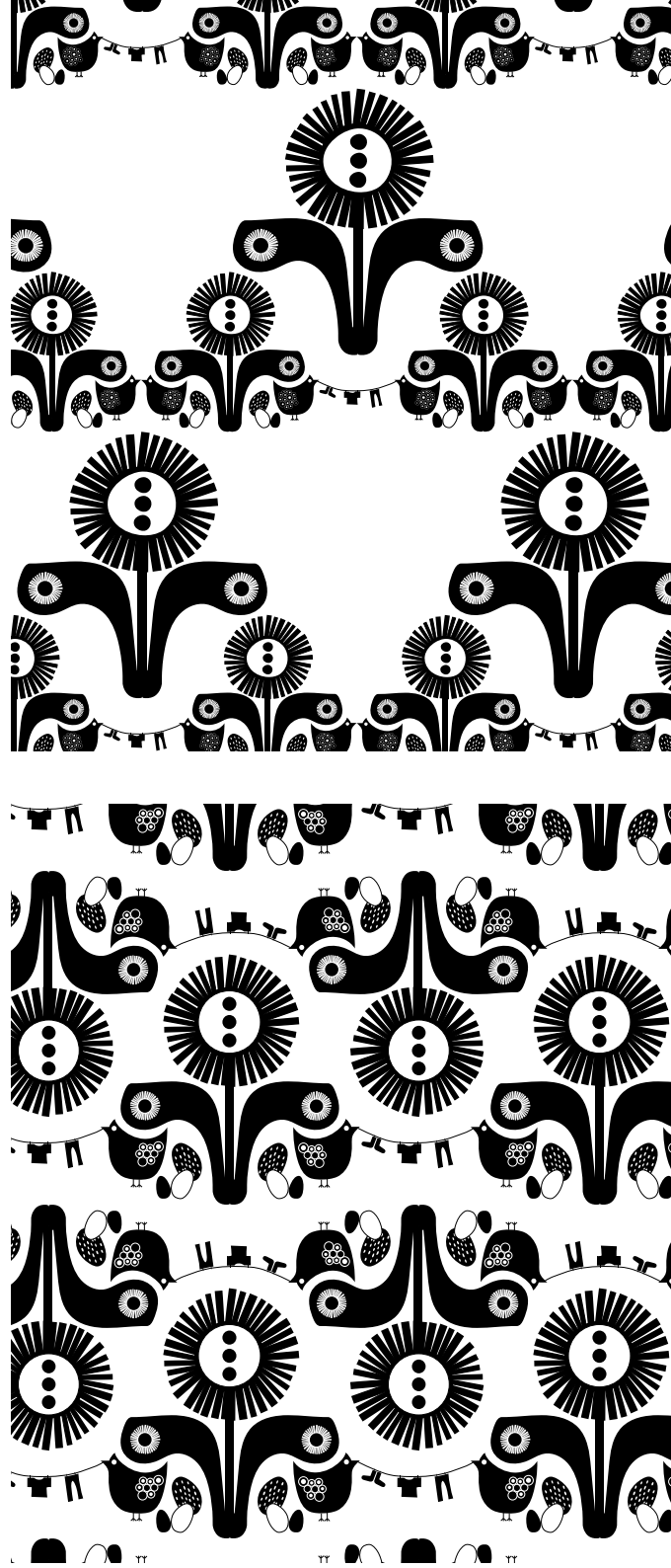

Kuva 39. Alkuperäinen luonnos (yllä) ja siitä muokattu, vektoreiksi muutettu versio (alla).

Tietokoneella luonnostelluista kuviokokonaisuuksista rakensin jatkuvia kuvioita Illustratorissa olevalla pattern-työkalulla. Työkalun avulla kuvioista voidaan muodostaa jatkuva, sekä kokeilla eri raportteja eli toistuvuutta kuvioissa (kuva 40).

Erilaisia toistuvuuksia kokeilemalla työstin printeistä luontevasti jatkuvia. Raportin koon rakensin tekstiilituotannossa yleisesti käytössä olevan rotaatiopainon kuviokoon mukaan, jotta printit ovat valmiiksi tekstiilipainoon sopivassa koossa. Vektorigrafiikan ansiosta printtejä voi kuitenkin skaalata helposti eri kokoihin tarvittaessa. Printit sopivat näin ollen käytettäväksi monissa eri käyttökohteissa, kuten tekstiileissä, paperituotteissa ja astioissa. En halunnut rajata käyttökohteita tarkasti, sillä printtien myymisen ja tuotteistamisen kannalta lienee helpompi, että niitä voi käyttää laajasti.

Kuva 40. Raporttikokeiluja.

VÄRIVALINNAT

Valitsin värit printteihin aluksi tarkasti kirjoissa esiintyvien värien mukaan (kuva 41). Koin kuitenkin, että väreillä voisin tuoda moderniuutta ja omaa tyyliäni esille enemmän, joten tein myös omia väriyhdistelmiä. Ideoita väreihin hain esimerkiksi Pantonen trendivärikartasta keväälle 2016 (kuva 41), mutta pääasiassa hain väritykset printteihin kokeilemalla erilaisia yhdistelmiä valiten niistä toimivimmat. Pantonen värikartta antoi kuitenkin vahvistusta esimerkiksi mintunvihreän, keltaisen ja vaaleanpunaisen käyttämiseksi, vaikkakin printteihin värit valitsin Nунnu-kirjojen tyyliin vahvempina. Pantone-värien tunnistusjärjestelmä on kehitetty vuonna 1963 ja järjestelmässä värit on koodattu siten, että koodien perusteella pystytään

valmistamaan kyseinen väri eri materiaaleille. (Pellonpää-Fors 2009, 133.)

Nунnu-kirjoissa violetti väri toistuu eri sävyisenä kaikissa kirjoissa ja se näkyy myös kuoseissani vahvasti. Printtien taustan jätin myös kirjan kuvitusten tapaan valkoiseksi. Lisäksi kuoseissa on oranssia, pinkkiä, mintunvihreää, keltaista ja sinistä (kuva 41). Värien määrittelyssä käytin apuna myös Pantonen värivihkoja, josta etsin värikoodit Nунnu-kirjoissa käytetyille väreille. Tarkat värit printeille määrittyvät lopullisesti vasta tuotantotavasta riippuen. Näin ollen printtien värejä voidaan tässä vaiheessa pitää vielä enemmänkin ehdotuksina, kuin tarkkoina värityksinä.

Kuva 41. Värimalleja.

Kuva 42. Pilvilinna-printin kuvioden koon, rytmiiän ja värityksen kokeilua. Värit Nунnu-kirjan mukaiset.

Kuva 43. Pilvilinna-printin värikokeilu. Värit Pantone-trendivärikartasta, lisäksi musta.

PALAUTE JA VIIMEISTELY

Esittelin printtiluonnoksiani muotoilu- ja tekstiilialan tuttavilleni, sekä Nunu-kirjaa lukeneille henkilöille palautetta saadakseni. Palaute yleisesti oli positiivista ja ihmiset pystyivät jo näkemään printtejä erilaisissa käyttökohteissa. Palautteesta kävi myös ilmi, että printtien tyyli sopii sekä aikuisille, että lapsille. Nunu-kirjojen henki oli palautteen mukaan töissä nähtävissä. Jokaiselle tuntui löytyvän mallistosta oma lempiprintti. Erään Nunu-kirjaa lukeneen palaute oli:

“Nää on kaikki aivan ihania! Erityisesti tykkäsin siitä printistä missä on niitä kylttejä. “Möksötä vä-

lillä” puhuttelee mua jotenkin diipillä tavalla! Noista huomaa selvästi yhteyden Nunnuihin, olematta kuitenkaan ennalta-arvattavia tai liian yks yhteen nunnujen kanssa. Huippuprojekti kaikenkaikkiaan.”

Erään tekstiilimuotoilijan mielestä printit kaipasivat tässä vaiheessa kuitenkin enemmän luonnosmaisuutta ja omaa kädenjälkeäni. Olin tätä jo itsekin pohtinut, joten päätin jatkaa printtien työstöä. Tässä vaiheessa aloin piirtää käsin erilaisia viivoja ja muotoja, joita sitten yhdistin olemassa oleviin printtiluonnoksiin tietokoneella (kuvat 44-45). Ko-

keilin vielä erilaisia väriyhdistelmiä ja toistuvuutta kuvioissa. Näistä syntyi lopulta valmiit printit.

Tarjosin printtejäni myös yrityksille ja kysyin niistä palautetta. Kauniste vastasi, että printit eivät sovi yhteen heidän tyyliuuntansa kanssa, mutta printtien tyyli menisi varmasti kaupaksi. (Kauniste, henkilökohtainen tiedonanto, 18.2.2016). Laitoin viestiä myös Kangastukselle, mutta ilmeisesti heidän toimintansa on loppunut, sillä viestit eivät koskaan menneet perille, eikä internet-sivujakaan enää löydy. Otin yhteyttä myös Finlaysonille sekä sähköpostitse, että puhelimitse, mutten saanut vielä vastausta.

Kuva 45. Valmis Nukahdus-kuosi, jossa käsin piirretyt kehukset.

Kuva 44. Tietokoneella tehty Nukahdus-kuosi.

5.2. PRINTTIMALLISTO

Opinnäyteytöni lopputuloksena syntyi 12 kuosin printtimallisto. Malliston printit esityskuvineen löytyvät opinnäytetyön liitteistä (liite 5) Mallisto rakentuu kokonaisuudessaan saman, Nunnukirjoista inspiroituneen teeman, ympärille. Sen lisäksi malliston sisällä on kahden kuosin kokoelmia, joissa printit täydentävät ja tukevat toisiaan. Kokoelmat rakensin, jotta mallistossa olisi monipuolisuutta ja helposti yhdistettäviä printtejä.

Haave-mallisto on laaja kokonaisuus, jossa eri tyyliä printtejä. Tyyli vaihtelee modernista retroon, leikkisästä rauhalliseen ja synkstä iloiseen. Printtien kohderyhmänä on sekä lapset, että aikuiset.

Malliston nimen valitsin Nunnukirjoissa olevan uni-teeman mukaisesti. Malliston nimi kuvastaa myös oman haaveeni toteutumista työssä, pääsinhän tekemään työtä rakkaan kirjan pohjalta. Myös jokaisen printin nimi on synonyymi uneksimiselle.

PILVILINNA & UTUKUVA

Ensimmäisenä printtinä syntyi “Pilvilinna” (kuva 47), jossa on metsäpolun ympärillä erilaisia asioita, kuten puita, kukkia ja hiiriä. Kuosissa asioiden mitasuhteet eivät ole aitoja, vaan esimerkiksi sadepisarat ja hiiret ovat miltei puiden kokoisia. Tämä on ominaista myös Nunnu-kirjojen kuvituksille.

Kirjoissa seikkaileva musta hiiri antoi inspiraatiota useampiin hiirihahmoihin. Kirjoissa esiintyy myös puita, joissa on ovia, joista sain inspiraation suunnitella omat ovelliset puuni (kuva 46). Pilvi-printille tein pariksi Utukuva-printin, jossa vesipisarat ja puut toistuvat tiheästi.

Kuva 46. Nunnu-kirjan kuvitusta (Oili Tanninen 2007).

Kuva 47. Pilvilinna-kuosi.

NUKAHDUS & TORKAHDUS

Nukahdus-kuosissa on haettu inspiraatiota Nunu-kirjojen hauskoista kylteistä ja kuvituksiin upotetuista kirjoituksista (kuvat 33 ja 45). Kirjojen tapaan mietin lausahdukset hieman pilke silmäkulmassa. Siinä missä Nunu putoaa -kirjassa mielenosoitusjoukkio toivottaa kyltissään ”ALAS HEPSUNKEPSUT”, minun kehysissäni lukee ”Tervetuloa hepsunkepsut”. Nunu-kirjoissa nukkuminen, herääminen ja möksötys ovat keskeisiä teemoja, joten niitä toin tekstien muodossa myös esiin. Kuosi toimisi vaikkapa lahjapaperissa ja antaisi saajalleen tärkeitä, muistamisen arvoisia ohjeita elämään siihen käärityn lahjan lisäksi. Nukahdus-kuosin suunnittelin pariksi Torkahdus-printille (kuva 49.), jossa eriväriset talot toistuvat muodostaen yhdessä jatkuvan, leikkisän kokonaisuuden. Kuosin inspiraatio tuli Nunu-kirjassa olevista rakennuksista (kuva 48).

Kuva 48. Nunu-kirjan kuvitusta (Oili Tanninen 2007).

UTOPIA & ILLUUSIO

Utopia -kuosissa pääosassa on auto, ”kuplavalokkari” (kuva 51). Idea tähän lähti Nunu putoaa -kirjassa esiintyvistä autoista (kuva 50). Halusin tehdä printin, jossa oma lempiautoni esiintyy pääosassa. Olen sanonut, etten hanki ajokorttia, ennen kuin saan jostain ”kuplavalokkarin”, eikä kumpaakaan minulla vielä ole. Nyt on edes printin muodossa! Auton pakoputkesta tulevaan savuun on piilotettuna myös matkustukseen liittyviä sanoja ja sanontoja. Utopia-kuosille parina toimii Illuusio-kuosi, jossa on kuvattu paperista leikattuja suikaleita aseteltuna pöydän pinnalle.

Kuva 50. Nunu putoaa-kirjan kuvitusta (Oili Tanninen 2007).

Kuva 51. Utopia-kuusi.

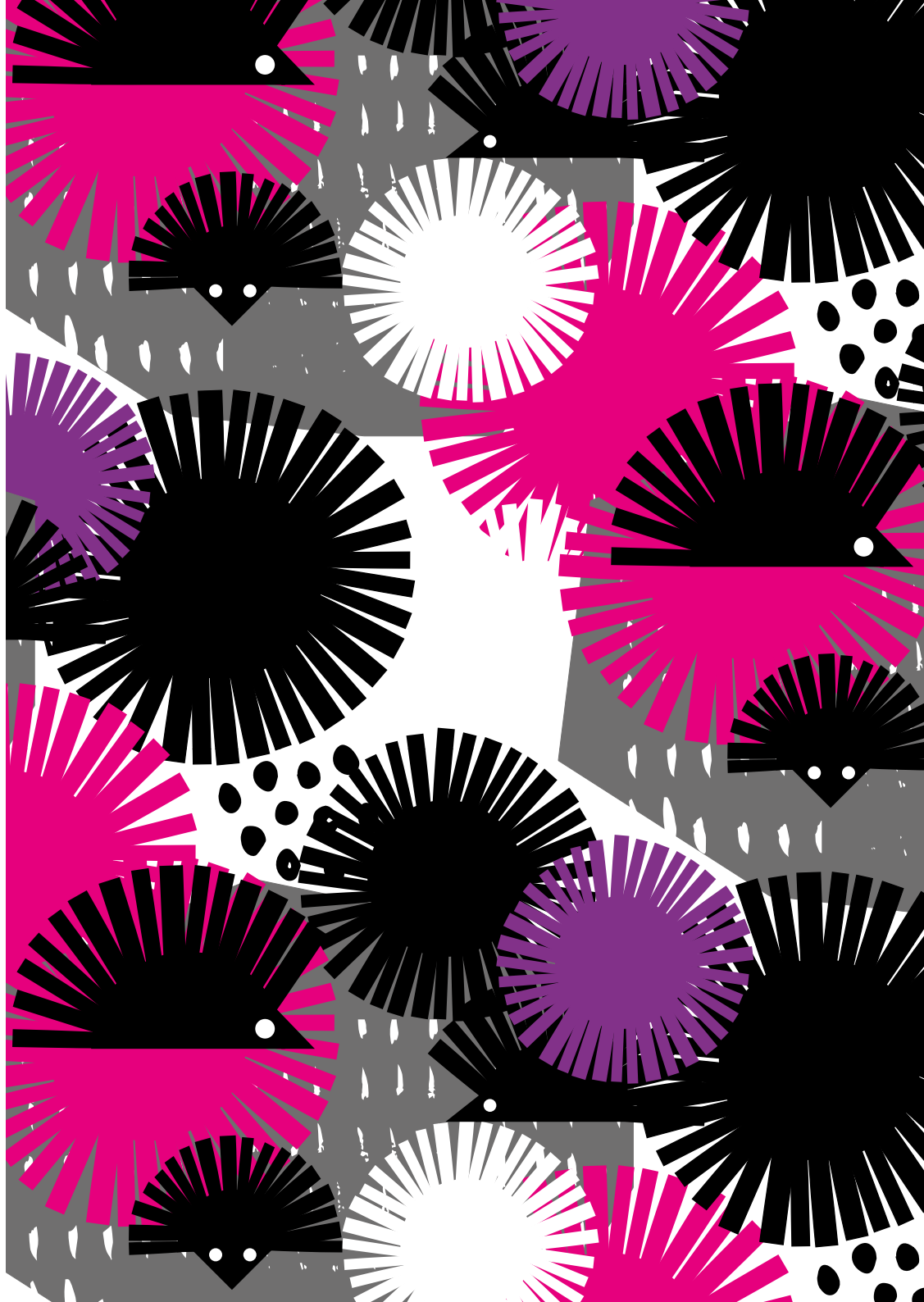
HORROS & HAAVEILU

Horros-kuosiin inspiraatio tuli Nunu-kirjan siileistä (kuva 52). Tein siileistä omat versiot ja asetin ne rikkonaiseen, melko rajuunkin maailmaan (kuva 53). Yritin luoda tunnelmaa, jossa katsoja ei ehkä kerralla näe tai ymmärrä kuviosta kaikkea. Tein myös Horros-kuosin kanssa yhdistettävän kuosin, ”Haaveilu”. Haaveilu-printti on yksinkertainen, palloista koostuva printti, jota on helppo yhdistää muidenkin malliston printtien kanssa.

Kuva 52. Nunu-kirjan kuvitusta (Oili Tanninen 2007).

Kuva 53. Horros-kuosi.

KUVITELMA & TUULENTUPA

Kuvitelma-kuosissa halusin kokeilla folkloristista tyyliä (kuva 55). Inspiraatiota kuosiin hain Nunu-kirjan Hepsunkepsu-linnuista, munista ja sakarakuvioista (kuva 54) Sarjaan kuuluvassa Tuulentupa-kuosissa on taas haettu rytmikaltaan ja tyyliiltään modernia ilmettä. Kuosissa toistuu erilaisia munia, joista yksi on myös asumus ikkunoineen ja ovineen.

Kuva 54. Nunu-kirjan kuvitusta (Oili Tanninen 2007).

Kuva 55. Kuvitelma-kuosi.

UNI & UINAHDUS

Uni-kuosin inspiraatio tuli Nunnu putoaa -kirjassa esiintyvistä revityistä palluroista (kuva 56). Kuosissa on jatkuva, viivapiirrosmainen musta puun runko ja oksat yhdistettynä värillisiin palluroihin (kuva 57). Oksille on myös laskeutumassa lintuja. Tämä kuosi on tunnelmaltaan erilainen, kuin muut kuosit, mutta päätin kuitenkin pitää sen osana mallistoa. Suunnittelin kuosille pariksi vielä Uinahdus-kuosin, jossa linnut toistuvat tiheästi muodostaen graafista, jatkuvaa pintaa.

Kuva 56. Nunnu putoaa -kirjan kuvitusta (Oili Tanninen 2007).

Kuva 57. Uni-kuosi.

YHTEENVETO JA POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella printtimallisto inspiroituneena Oili Tannisen Nunu-kirjoista. Työ tehtiin Tannisen kanssa sovituissa raameissa, alkuperäisistä töistä vain vaikutteita ottaen, omia luonnoksia käyttäen. Haave-malliston nimi viittaa Nunu-kirjojen uni-teemaan ja on myös viittaus oman haaveen toteutumiseen työssä, sillä aihe oli minulle henkilökohtaisesti tärkeä.

Opinnäytetyössäni tutkin, miten ottaa vaikutteita taiteilijan töistä omiin printteihin. Löysin esimerkkejä historiasta ja tutkin asiaa oman suunnitteluni kautta. Yhteenvetona voitaneen todeta, että vaikutteiden ottamiseen on monia tapoja. Lopputuloksena syntyy tulkintoja alkuperäisistä teoksista, jotka nousevat myös näiden uusien versioiden myötä uudelleen esille. Vaikutteet voidaan tuoda väreinä, muotoina sekä

teemoina alkuperäisistä teoksista. Ne ovat joko voimakkaasti nähtävissä tai pieninä viittauksina alkuperäiseen. Parhaimmillaan vaikutteiden ottaminen ja lopputulos on kunnianosoitus alkuperäistä taiteilijaa kohtaan, toisinaan jopa suoranainen plagiointi.

Oili Tannisen Nunu-kirjojen hengen tuominen printteihin oli mielenkiintoinen prosessi. Aikaisempiin töihini verrattuna suunnitteluprosessi oli monin tavoin poikkeava, sillä ennen olen hakenut inspiraatiota printteihin monesta eri lähteestä. Lopputulos on saattanut silloin olla hyvinkin kaukana lähtökohdasta. Tässä työssä keskityin inspiraation lähteeseen enemmän peilaten koko ajan omaa suunnitteluani alkuperäisiin töihin. Työ oli tasapainottelua sen välillä, olivatko vaikutteet tarpeeksi selkeästi nähtävissä vai liikaakin.

Tärkeintä suunnittelun pohjatyötä minulle oli alkuperäisten töiden katselu ja analysointi. Oli myös mielenkiintoista ja hyödyllistä tutkia aikakautta, jolloin teokset on tehty, sekä alkuperäisteosten viestiä ja tunnelmaa. Muiden suunnittelijoiden prosessien tutkiminen oli sekä mielenkiintoista, että opettavaista. Omassa työssäni on samankaltaisuuksia niihin, mutta aihe on minulla ollut eri.

Paola Suhosen tapaan minulla on ollut taiteilijalta lupa tehdä työtä. Minulla ei kuitenkaan ollut lupa kopioida alkuperäisiä töitä, toisin kuin hänellä. Anna Mattelmäen, Emilia Kiialaisen ja Kirsti Doukasin tapaan olen tuonut mallistooni myös tematiikkaa alkuperäisistä teoksista. Kuten Kristina Isola ja Teresa Moorhouse, olen ottanut teoksen, johon minulla liittyy muistoja, inspiraationi lähteeksi.

Omat kuosini poikkeavat alkuperäisteoksesta kuitenkin enemmän. Maija Louekarinen ja Tricia Guildin tapaan olen tehnyt alkuperäisteoksesta muuntelemalla oman tulkintani.

Koska taiteilija Oili Tannisen kanssa tehdyssä sopimuksessa sovimme, että käytän vain omia luonnoksia printteissani, halusin tietysti lopputuloksen myös näyttävän juuri minun suunnittelemani. Kuten aina jossain vaiheessa suunnitteluprosessia, loppuvaiheessa minulle iski tästä epäilyksiä. Onko printeissä tarpeeksi minua? Mikä edes on minun tyylini suunnittelijana?

Haave-malliston printeissä on selvästi nähtävissä samaa henkeä, kuin Nunnu-kirjoissa. Printit on kuitenkin rakennettu jatkuviksi kuvioiksi, joten ne ovat rytmikaltaan hyvin erilaisia, kuin kirjan sivuilla olevat kuvitukset. Haave-malliston printit muodostavat jatkuvina kuvioina myös erinäköistä pintaa ja kuvioissa on enemmän päällekkäisyyttä, kuin Nunnu-kirjoissa. Nunnu lentää ja Nunnu putoaa -kirjoissa on käytetty runsaasti revittyä reunaa muodoissa, mutta Haave-mallistossa on ainoastaan yksi kuosi, "Uni", jossa tätä revittyä reunaa on myös nähtävissä.

Päätin jättää kirjoissa seikkailevat ihmishahmot pois printeistäni, sillä ne kuuluvat niin selvästi osaksi kirjojen tarinaa ja seikkailua. Tätä ei mielestäni pystynyt kuosimaailmaan tuomaan luontevasti. Pidän hahmoja jollakin tapaa koskemattomina, pelkästään Oili Tanniselle kuuluvina. Jos olisin

halunnut tuoda hahmot printteihin, olisi minun myös täytynyt tehdä niistä omannäköiset versiot. Tätä en halunnut tehdä, sillä hahmot varmasti muistetaan juuri sellaisena, kuin ne kirjoissa ovat. Minun printeissäni katsoja itse on tuo ihmishahmo, kulkien haavemaailmassa.

Jos työstäni tulisikin uusi plagiointikohujuttu, olen ainakin pyrkinyt toimimaan kaikkien kannalta avoimesti ja reilusti. Printeillääni olen halunnut nostaa Oili Tannisen työt taas esille sekä kunnioittaa niitä.

Opinnäytetyöprosessi antoi hyvän pohjan freelance-suunnittelijana työskentelylle. Työn aikana opin yhteistyöstä taiteilijan, muiden suunnittelijoiden ja yritysten kanssa. Opin myös muotoilusta ja muotoilijuuudesta lisää suunnittelijaesimerkkejä tutkimalla. Tästä näkökulmasta opinnäytetöitä ei

ole tietääkseni ennen tehty, joten työ oli harjoittelua, itsensä haastamista ja jatkuvaa oppimista. Taiteilijasta inspiroitunutta suunnitteluprosessia olisi mielenkiintoista tutkia myös lisää tulevaisuudessa. Minulla on vielä opittavaa kuosieni myymisestä ja tuotteistamisesta, mutta sitäkin tulen vielä Haave-malliston kanssa tekemään.

Jos tekisin työn uudelleen, ottaisin ehkä Nunnu-teeman rinnalle vielä jonkin toisen teeman, joita yhdistelisin. Näin tekemällä voisi syntyä jotain vielä mielenkiintoisempaa, kuin yhteen aiheeseen keskittymällä. Olisin ehkä voinut myös kokeilla erilaisia tekniikoita rohkeammin luonnosteluvaiheessa. Valmiissa printeissä voisi olla enemmänkin luonnosmaisuuutta näkyvissä. Olen kuitenkin tyytyväinen lopputulokseen, sillä se vastaa hyvin työn tavoitetta ja aihetta.

LÄHTEET

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.

Candy L. 2006. Practice Based Research: A Guide. Viitattu 22.3.2016 <http://www.creativityandcognition.com/resources/PBR%20Guide-1.1-2006.pdf>

Designers Guild 2016. Company profile. About us. Viitattu 26.1.2016 <https://www.designersguild.com/uk/company-profile/l1004>

Designers Guild 2015. Caprifoglio-fabrics. Viitattu 10.11.2015 <https://www.designersguild.com/uk/fabric/designers-guild/caprifoglio-fabrics/c563>

Good news from Finland 2014. Muka Van suomalaista vaatedesignia. Viitattu 26.1.2016 <http://www.goodnewsfinland.fi/feature/muka-van-suomalaista-vaatedesignia/>

Guild, T. 2004. Private View. London: Quadrille Publishing Limited.

Helsingin Sanomat 2013. Marimekko lopettaa yhteistyön Isolan kanssa – “Heittänyt varjon yhtiön päälle”. Viitattu 26.1.2016 <http://www.hs.fi/kulttuuri/a1380505062824>

Helsingin Sanomat 2013. Kustantamo aikoo tutkia Marimekon kuvia. Viitattu 27.1.2016 <http://www.hs.fi/kulttuuri/a1375328066130>

Helsingin Sanomat 2013. Marimekko: Louekarin kankaan aihe 60-luvun valokuvasta. Viitattu 27.1.2016 <http://www.hs.fi/kulttuuri/a1305724500092>

Hämeenaho P. & Koskinen-Koivisto E. 2014. Moniulotteinen etnografia. Helsinki: Ethnos ry.

Hänninen V.; Nummelin J & Teerijoki E. 2008. Retrovauvat. Suomalaista lasten historiaa. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy.

Ivana Helsinki 2016. About. Viitattu 26.1.2016 <http://www.ivanahelsinki.com/about/>

Ivana Helsinki 2016. Collections. Viitattu 26.1.2016 <http://www.ivanahelsinki.com/collections/>

Kalevala Koru 2016. Kirsti Doukas. Viitattu 22.2.2016. <http://www.kalevalakoru.fi/fi/kirsti-doukas>

Kananen J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Marimekko 2012. Kuvioissa Marimekko. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Marimekko 2016. Marimekon tarina. Viitattu 26.1.2016 https://marimekko.com/fi_fi/meista/marimekon-tarina

Marimekko Oyj 2013. Louekarin Hetkiä/Moments –kuvio kilpailuvoittaja vuonna 2003. Lehdistö tiedote. Viitattu 27.1.2016. <http://globenewswire.com/news-release/2013/09/26/576054/0/fi/LOUEKARIN-HETKIÄ-MOMENTS-KUVIO-KILPAILUVOITTAJA-VUONNA-2003.html>

Metodix 2015. 9.1.6 Dokumenttiaineisto. Viitattu 15.12.2015 <http://www.metodix.com/fi> > Sisällys > Menetelmät > Tutkimusprosessi > Tutkimisen taito ja tiedonhankinta > Tutkimusmenetelmät > Dokumenttiaineisto.

Metsämuuronen J. 2000. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Viro: Jaabes OÜ.

MoMA 2015. Pop Art. Viitattu 10.12.2015 https://www.moma.org/learn/moma_learning/themes/pop-art/appropriation

MTV 2014. KUVAT: Ivana Helsingin uusi Muumi-mallisto on häikäisevää katsottavaa. Viitattu 26.1.2016 <http://www.mtv.fi/lifestyle/tyyli/artikkeli/kuvat-ivana-helsingin-uusi-muumi-mallisto-on-haikaisevaa-katsottavaa/4357914>

Muistikuvia lapsuudesta 2014. Nunu. Viitattu 16.11.2015 <http://lapsuusmuistelua.vuodatus.net/lue/2014/12/nunu>

Niinimäki K. & Salonen M-R. 2008. Kretongista printtiin. Suomalaisen painokankaan historia. Helsinki: Maahenki Oy.

Nyt 2014. Nyt kaupungilla: Paola Suhonen suunnitteli muumilegginsit ja muumihääpuvun. Viitattu 26.1.2016 <http://nyt.fi/a1305878200757>

Otava 2015. Oili Tanninen. Viitattu 16.11.2015 http://www.otava.fi/kirjailijat/oili_tanninen/

Otavan Opisto 2015. Kuvan analyysi ja tulkinta. Viitattu 15.12.2015 <http://opinnot.internetix.fi> > Muikku > Materiaalit > Lukio > Kuvan analyysi ja tulkinta.

Pooke G. & Newall D. 2008. Art history: The basics. Oxon & New York: Routledge.

Ruusula J. & Tiittula L. 2005. Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Super Mukava 2015. MUKA VA-mallisto Berliinin Ethical Fashion Show-messuilla. Viitattu 26.1.2016 <https://supermukava.wordpress.com/2015/01/15/muka-va-mallisto-berliinin-ethical-fashion-show-messuilla/>

Taloussanommat 2007. Ivana Pariisin catwalkeille. Viitattu 26.1.2016 <http://www.taloussanommat.fi/kauppa/2007/09/14/ivana-pariisin-catwalkeille/200722569/12>

Taloussanommat 2013. Ihamuotila: Moorhousen kangas ei ole kopio. Viitattu 27.1.2016 <http://www.taloussanommat.fi/kulutustavarat/2013/08/06/ihamuotila-moorhousen-kangas-ei-ole-kopio/201310893/12>

Tanninen O. 2007. Nunu-yhteisnide. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

The LuxPad 2013. Interview with Tricia Guild. Viitattu 26.1.2016 <https://www.amara.com/luxpad/interview-tricia-guild-matriarch-modern-interior-design/>

Yle 2010. Suhonen pitää Ivana-haastetta julkisuustemppuna. Viitattu 26.1.2016 http://yle.fi/uutiset/suhonen_pitaa_ivana-haastetta_julkisuustemppuna/1987389

Yle 2013. Kristina Isolan tiedote. Viitattu 26.1.2016 http://www.yle.fi/tvuutiset/uutiset/upics/liitetiedostot/Isola_marimekko_2013.pdf

KUVALÄHTEET

Helsingin Sanomat 2013. Marimekon kangas on toisen teoksen kopio. Viitattu 29.3.2016 <http://www.hs.fi/kulttuuri/a1369710817072>

Helsingin Sanomat 2013. Marimekko: Louekarin kankaan aihe 60-luvun valokuvasta. Viitattu 29.3.2016 <http://www.hs.fi/kulttuuri/a1305724500092>

Ivana Helsinki 2016. Moomin by Ivana Helsinki. Viitattu 29.3.2016 <http://shop.ivanahelsinki.com/collections/moomin-by-ivana-helsinki>

Itunes 2016. Muumi - Kuinkas sitten kävikään? Viitattu 29.3.2016 <https://itunes.apple.com/fi/app/muumi-kuinkas-sitten-kavikaan/id509170432?mt=8>

Kalevala Koru 2016. Helene-rintakoru. Viitattu 29.3.2016 <http://www.kalevalakoru.fi/fi/helene-rintakoru>

Lahtinen T. & Lehtimäki M. 2011. Vihreä vallankumous. Kuvakirja ympäristömanifestina. Viitattu 29.3.2016 http://www.uta.fi/ltl/oppiaineet/kirjallisuus/oppiaineet/suki/opetussuunnitelma/Vihrea_vallankumous.pdf

Leinonen J. 2016. Paintings. Enslaved and Free. Viitattu 29.3.2016 <http://janileinonen.com/fi/#>

Marimekko 2016. Maija Isola. Viitattu 29.3.2016 https://www.marimekko.com/fi_fi/1009043-001-unikko-paksu-puuvilla

MoMA 2015. Pop Art. Viitattu 29.3.2016 https://www.moma.org/learn/moma_learning/themes/pop-art/appropriation

Mukava 2016. Syksy / talvi / 15 / 16 Viitattu 29.3.2016 <http://www.mukava.net/fi/etusivu#front-muka-va>

Tanninen O. 2007. Nunnu-yhteisnide. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Tuokko K. 2016. Pienet tytöt ja mummot. Viitattu 29.3.2016 <http://www.kirstituokko.fi/aiti-ja-lapsi.html>

Yle 2013. Marimekon kuosi muistuttaa lastenkirjan kuvitusta. Viitattu 29.3.2016 http://yle.fi/uutiset/marimekon_kuosi_muistuttaa_lastenkirjan_kuvitusta/6756427

Yle 2013. Marimekon Hetkiä-kangas on alkuperäinen. Viitattu 29.3.2016 http://yle.fi/uutiset/marimekko_hetkia-kangas_on_alkuperainen/6851555

Wikipedia 2016. Trinità. Viitattu 29.3.2016 [https://it.wikipedia.org/wiki/Trinità_\(Masaccio\)#/media/File:Masaccio,_trinità.jpg](https://it.wikipedia.org/wiki/Trinità_(Masaccio)#/media/File:Masaccio,_trinità.jpg)

Wikipedia 2016. Muumi. Viitattu 29.3.2016 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Muumi#/media/File:Muumihahmot.JPG>

LIITTEET 2-3

Lahtinen T. & Lehtimäki M. 2011. Vihreä vallankumous. Kuvakirja ympäristömanifestina. Viitattu 29.3.2016 http://www.uta.fi/ltl/oppiaineet/kirjallisuus/oppiaineet/suki/opetusuunnitelma/Vihrea_vallankumous.pdf

Marimekko 2016. Maija Isola. Viitattu 29.3.2016 https://www.marimekko.com/fi_fi/1009043-001-unikko-paksu-puuvilla

Tanninen O. 2007. Nunnun yhteisnide. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

LIITE 4

Bird Yard 2016. Viitattu 30.3.2016 <http://www.albatro.jp/birdyard/graphic-design/geigy/index.htm>

Boxbird 2016. Retro Kitchen by Patrick Edgeley. Viitattu 30.3.2016 <http://www.boxbird.co.uk/shop/patrick-edgeley/retro-kitchen>

Carolyn Gavin 2011. My birds. Viitattu 30.3.2016 <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/80/62/d4/8062d4502b3c46b7b3f311bc10bf9e0a.jpg>

Design Work Life 2016. IBM Smarter Planet. Viitattu 30.3.2016 <http://www.designworklife.com/2010/07/06/allan-peters-minneapolis-advertising-and-design-blog-ibm-smarter-planet/>

Etsy 2016. Blue Block Flowers, limited edition giclee print. Viitattu 30.3.2016 https://www.etsy.com/listing/64299545/blue-block-flowers-limited-edition?utm_source=Pinterest&utm_medium=PageTools&utm_campaign=Share

Etsy 2016. Giclee Print of Vintage Anti-War Poster from 1968. Viitattu 30.3.2016 https://www.etsy.com/listing/78816437/giclee-print-of-vintage-anti-war-poster?utm_source=Pinterest&utm_medium=PageTools&utm_campaign=Share

Etsy 2016. Traffic jam print. Viitattu 30.3.2016 https://www.etsy.com/listing/126904135/traffic-jam-print?ref=v1_other_2

Fast Company & Inc 2016. 34 Posters Celebrate Braun Design In The 1960s. Viitattu 30.3.2016 <http://www.fastcodesign.com/3022892/34-posters-celebrate-braun-design-in-the-1960s>

Inspiredology 2010. Graphic Design Through The Decades Series: The '60s. Viitattu 30.3.2016 <http://inspiredology.com/graphic-design-through-the-decades-series-the-60s/>

Print & Pattern 2010. SURTEX 2010 - carolyn gavin. Viitattu 30.3.2016 <http://printpattern.blogspot.fi/2010/05/surtex-2010-carolyn-gavin.html>

Print & Pattern 2015. MARIMEKKO - kukuluuruu. Viitattu 30.3.2016 <http://printpattern.blogspot.fi/2015/02/marimekko-kukuluuruu.html>

Print & Pattern 2010. GIFT WRAP - sanna annukka. Viitattu 30.3.2016 <http://printpattern.blogspot.fi/2010/07/gift-wrap-sanna-annukka.html>

Shailesh Chavda 2013. German matchbox label. Viitattu 30.3.2016 <https://www.flickr.com/photos/shaileshc/8395484631/in/contacts/>

Society 6 2016. ART PRINT MINI (8" X 10"). Viitattu 30.3.2016 https://society6.com/product/flock-of-birds-p01_print#1=45

LIITE 1. KIRSTI DOUKASIN HAASTATTELU

Sähköpostihaastattelu Kirsti Doukasille 4.2.2016

Vastaa Helene malliston kautta, lähtökohtana Helene Schjerfbeckin taide ja henkilöhistoria

Miten päädyit aiheen äärelle?

Aihe liittyy Kalevala Korun kulttuurivaikuttajanaiset teemasarjaan, jossa Helene on yksi ja edustaa kuvataiteita. Muut henkilöt, jotka työtäni inspiroivat kyseisessä sarjassa olivat L. Onerva runoilija, Aino Ackté oopperalaulaja sekä Aurora Karamzin. Olen vuosien saatossa tehnyt Kalevala Korulle useita teemasarjoja esim. oopperakorut 5 mallistoa, kirjallisuusteemat esim. Vanamo ja Lähde, joissa taustalla Eino Leinon ja J.L.Runebergin runot, yhteiskunnalliset teemat esim. Naisen ääni. Helene liittyy näistä selkeimmin taiteilijaan ja hänen kädenjälkeensä.

Mitä keinoja käytit vaikutteiden ottamiseen ja oikean tunnelman löytämiseen?

Tutkin Helenen henkilöhistoriaa ja tietenkin teoksia kirjallisuuden, netin ja näyttelyiden kautta. Pysin löytämään sieltä tarinan mihin tarttua tai visuaalisen maailman viitteitä, joista lähteä rakentamaan omaa muotokieltä.

Millaiseksi koit toisen teoksen käyttämisen oman suunnittelun pohjana?

En sinänsä käyttänyt yhtä ainoaa teosta vaan ennemminkin tyyliä yleisesti ja värimaailmaa. Koruissa on myös viittauksia Heleneen henkilöönä. Koen tämän tyyppisen työskentelytavan erittäin kiinnostavana ja inspiroivana. Pidän paljon taustatyön tekemisestä ja usein se jatkuu, vaikka mallisto olisi jo valmis. Korujen geometriset ja pelkistetyt muodot kuvastavat Schjerfbeckin myöhempien aikojen pelkistyneitä linjoja ja väripintoja. Rintakorun muoto taitoksineen viittaa Toipilas -maalaukseen ja oksaan lapsen edessä.

Toipilasta on pidetty Helenen symbolisena omakuvana. Hän palasi aiheeseen neljästi uransa eri vaiheissa. Sama taittunut oksa löytyy myös Tyttö hiekkakuopassa -maalauksesta, joka on yksi lempiteoksistani. Siinä teoksessa on tärkeää myös mekon tietty punainen väri, joka toistuu useissa muissakin maalauksissa pieninä yksityiskohtina. Keramiikkaosien värit on tarkoin harkittu ja liittyvät suoraan taiteilijan käyttämiin väreihin. Punaista sävyä haettiin kauan ja lopulta se löytyi. Punaisen lisäksi on musta, okra ja pinkki. Monille nuo keramiikkahelmet tuovat mieleen maaliin kastetun siveltimen, mikä sinänsä ei ole ihan kaukaa haettu miellelyhtymä. Alkujaan mietin materiaaliksi kiviä, mutta niistä ei löydy tasalaatuisesti oikeita sävyjä, olisimme joutuneet käyttämään puristemateriaaleja ja se meni vähän hankalaksi.

Erosiko prosessi jotenkin "normaalista"?

Ei oikeastaan. Taustoitusta on hyvin tärkeässä roolissa kaikissa mallistoissani ja etenkin niissä joissa on jokin todellisen elämän tai historian kiinne kohta.

Millä tavoin vaikutteet ovat mielestäsi nähtävissä valmiissa tuotteessa?

Vaikutteet näkyvät geometrisina muotoina ja tiettyinä tarkoin valittuina väreinä.

Millaisia vinkejä antaisit minulle työhöni? Onko jotain mitä kannattaa ehdottomasti ottaa huomioon?

Oikeastaan se että kannattaa tehdä taustoitusta vähän laajemmin kuin pelkästään teoksia tarkastelemalla. Mitä taiteilija on halunnut teoksillaan sanoa ja mitä symboliikkaa niissä mahdollisesti on mukana.

Toisen tekijän teos on vain lähtökohta, josta inspiroidut ja siitä sinun pitäisi rakentaa aivan oman näköinen lopputulos, joka saattaa mennä hyvinkin viitteelliseksi ja kauas alkuperäisestä. Prosessinkuvaus kannattaa tehdä huolella.

LIITE 2. KUVA-ANALYYSI NUNNU-KIRJOISTA

Tanninen käyttää töissään muutamaa vahvaa väriä valkoista taustaa vasten. Kirjojen kuvitukset on tehty leikkaus- ja repimistekniikalla yhdistäen myös piirrettyä, mustaa viivaa teoksiin. Ensimmäisessä kirjassa “Nunnu” on käytetty pelkästään leikkaustekniikkaa värillisten osien tekemisessä ja vasta seuraavissa kirjoissa, “Nunnu lentää” ja “Nunnu putoaa” on käytetty myös repimistekniikkaa.

Leikattuja muotoja.

– Mitä nyt tehdään? kysyi Hoppu, kun kolme tuntia oli kulunut ja neiti Aika oli vieläkin sohvan alla. Tällä kertaa ei Hoppukaan keksinyt mitään keinosia.

Revittyjä muotoja.

Nunnu-yhteisniteen sisällysluettelo.

NUNNU

Kirjassa Nunnu väreinä ovat violetti, keltainen, sininen ja musta, sekä valkoinen tausta. Kuvitukset koostuvat kirjan hahmoista Nunnu, Hoppu, Möksö ja professori Prilli, linnuista, kukista, siileistä, hiirestä, perhosista, kalossista, kastelukannusta, munista, säkeisistä kehistä, kylteistä, taloista, puista, hulihopperista, lentävästä nenäliinasta, veneestä ja kaloista. Leikkaustekniikan ansiosta muodot ovat yksinkertaisia ja kuvitukset näin ollen selkeitä ja pelkistettyjä, ollen kuitenkin myös leikkisiä.

Kuvitukset tukevat hyvin kirjan tarinaa ja ovat olennainen lisä siihen. Kuvissa on myös aina jotain pilkettä silmäkulmassa, esimerkiksi kuvassa, jossa on kyltti unikärpäsen Santeri surinan –kohdalla. Santeri surina on ilmeisesti niin pieni, ettei sitä voi edes nähdä.

Nunnu-kirjan värimallit

Kuva kirjasta Nunnu: Santeri surina on esitetty kuvassa siitä kertovalla kyltillä.

NUNNU LENTÄÄ

Nunnu lentää- kirjan kuvitukset on tehty leikkaus- ja repimistekniikalla käyttäen violetta, punaista, vihreää ja mustaa yhdistettynä piirrettyyn mustaan viivaan.

Kirjassa on hahmojen Nunnu, Hippu ja Möksö lisäksi rouva Piooni, neiti Aika, tohtori Rohto, E. Elefantti ja kotihiippari Hetkinen. Lisäksi kirjassa on kuvituksina puita, puhelin, siivet, kukkia, pyykkinaru, kellotorni, pöllö, portaikko, kylttejä, sateenvarjo, käsilaukku, pullo, sohva, jäniksiä, kattila, suola- ja pippurisirottimet ja sanko.

Repimistekniikan ansiosta, verrattuna Nunnu – kirjaan, kuvitukset eivät ole yhtä selkeäreunaisia. Siitä huolimatta tyyli on pelkistetty ja yksinkertainen. Taas nähtävissä on hauskoja ja oivaltavia kuvituksia, kuten savusta mustuneet hahmot.

Nunnu lentää -kirjassa käytetyt värit.

Kuvat kirjasta Nunnu lentää: Tohtori Rohto (vasemmalla).
Hahmot kuvattuna savun mustaamina (oikealla).

NUNNU PUTOAA

Nunnu putoaa -kirjassa on taas käytetty sekä repimis-, että leikkaustekniikkaa. Tällä kertaa väreinä on oranssi, violetti, pinkki, musta sekä valkoinen tausta. Hahmojen lisäksi kirjassa on massiivisia, monilehtisiä puita, koira, auto, kaloja, hepsunkepsu, munia, Ujeltava Kahvikuppi, mielenosoitusjoukkio, saippuakuplakone ja saippuakuplia ja pompulamalja.

Nunnu putoaa-kirjassa käytetyt värit.

Kuva kirjasta Nunnu putoaa: Nunnu ja Möksö nukkuvat pompulapuussa.

TOISTUVAT ELEMENTIT NUNNU-KIRJOISSA

Kirjoissa toistuu useita elementtejä, jotka muodostavat Tanniselle ominaisen kuvitustyylin. Kirjoissa toistuvien hahmojen Nунnu, Möksö ja Hippu lisäksi mukana on usein myös pieni musta hiiri sekä lintu, joista ei kuitenkaan tarinassa koskaan ole mitään mainintaa. Hahmojen värit muuttuu myös kirjasta toiseen ja esimerkiksi Nunnun myssy ja mekko ovat jokaisessa kirjassa eri väriset.

Nунnu -kirjojen kuvitukset ovat aina tehty valkoiselle taustalle. Tämä tekee ilmeestä selkeän ja graafisen. Taustaa on paljon näkyvissä suhteessa kuvioihin ja kuviot on sommiteltu sivuihin ja teksteihin sopivasti. Kuvitus ja teksti kulkevat käsi kädessä ja silloin tällöin tekstille on tehty oma, vaikkapa kukan muotoinen kehys. Kuvituksissa on myös mukana käsin kirjoitettuja tekstejä, jotka on usein vielä tehty ”kiharaisella” kaunokirjoituksella.

Kuvioiden suhteet ovat välillä hyvinkin epärealistisia, esimerkiksi linnut voivat olla miltei puiden kokoisia tai kattila keittäjään verrattuna jättimäinen. Muodot vaihtelevat pyöreistä kulmikkaisiin ja revitystä reunasta leikattuun reunaan. Kuviot ovat yleisesti staattisia, eikä niissä ole havaittavissa liikettä eikä valo- tai varjokohtia.

Jokaisessa kirjassa seikkaillaan sekä ulkona, että sisällä. Luonto näkyy vahvasti kuvituksissa. Puut, kukat, linnut ja kalat toistuvat kirjoissa usein. Värikkäät hepsunkepsu –linnut ovat muiden hahmojen lisäksi myös suuressa roolissa niin kuvituksissa, kuin tarinoissakin.

Kuva kirjasta Nунnu: Kukan muotoinen tekstikehys.

TYYLISUUNTA & POHDINTAA YLEISESTI

Kuvituksissa on nähtävissä ajan henki, 1960-luvun loppupuoli. Kuvitukset ovat jonkinlainen välimuoto aikansa modernista skandinaavisesta tyylistä, sekä pop-taiteesta. Jollain tapaa kuviot ovat myös hyvin folkloristisia. Samankaltaisuuksia voi löytää värien ja selkeän tyylin puolesta esimerkiksi samalle aikakaudelle ajoittuvan Maija Isolan Unikko-kuosin (kuva) kanssa.

1960- ja 1970-luvulla lastenkirjoissa alkoi näkyä realistisempi ote aikaisempaan verrattuna. Lastenkirjallisuus tuli lähelle lukijoidensa arkimaailmaa ja ne kertoivat poliittisistakin aiheista. Avioerot, rotusorto, saastuminen, kondomit, rakkaus ja kuolema olivat kirjailija Leena Krohnin mukaan aiheita, joita lastenkirjojenkin pitäisi käsitellä. Saasteet ja niitä vastaan taistelu on teemana useassakin 70-luvun lastenkirjassa, kuten Leena Krohnin Vihreässä vallankumouksessa (kuva), Marja-Liisa Puputin Tinttamarin matka aurinkoon –kirjassa sekä Kaarina Helakisan Ellivelli-karamelli –kirjassa. (Retrovauvat 2008,100-102.)

Oili Tannisen kuvituksissa ja tarinoissa on näkyvissä myös tätä ajan henkeä. Ne käsittelevät osaltaan arkisia asioita kuvaten elämää onnistumisineen, vastoinkäymisineen ja väsymyksineen, mutta niissä on kuitenkin taikuutta ja satumaisia asioita. Mielenosoitukselliset kyltit ja kahvikuppi, jolla voi lentää, nivoutuvat samaan tarinaan saumattomasti.

Kuva kirjasta Nunnu: kiharaisilla kirjaimilla kirjoitettu kyltti.

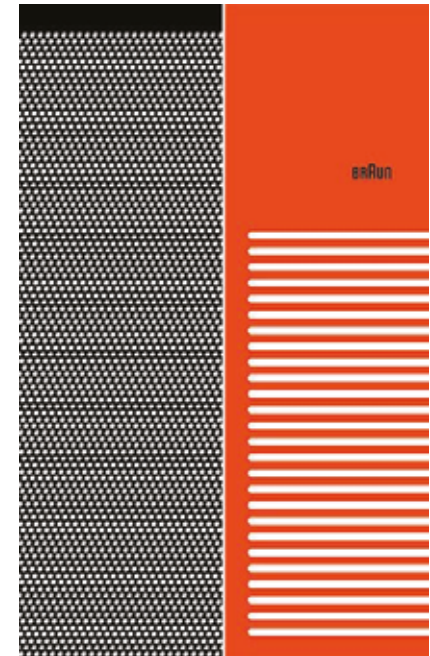
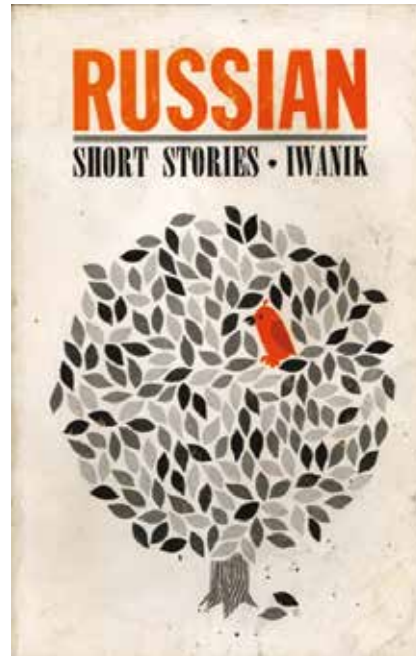
LIITE 3. MOODBOARD

LIITE 4: 60-LUVUN TYYLI -MOODBOARD

LIITE 5. HAAVE-MALLISTON PRINTIT

PILVILINNA 70 X 50 CM

UTUKUVA 70 X 50 CM

ESITYSKUVA

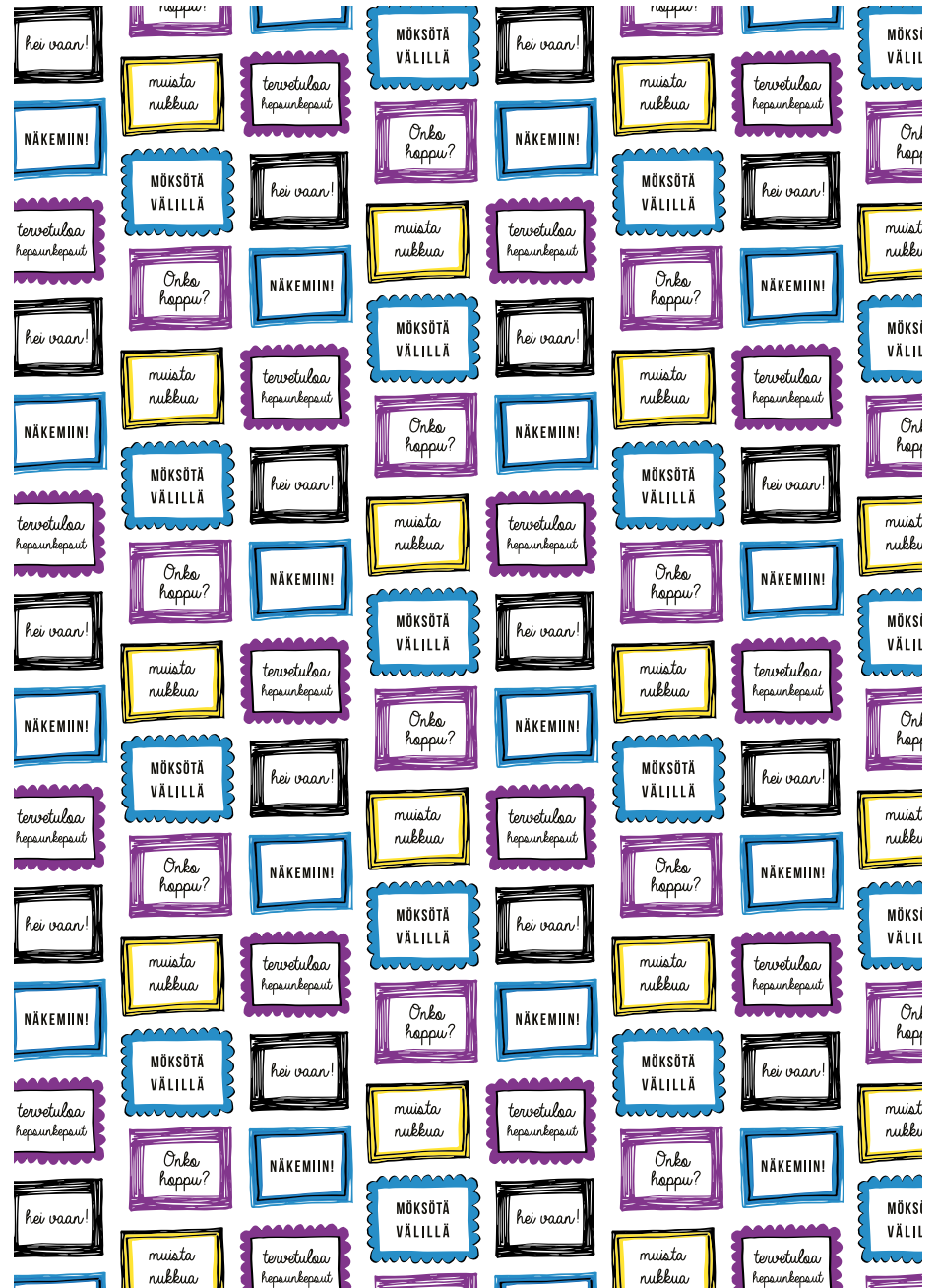
VÄRIVAIHTOEHTO

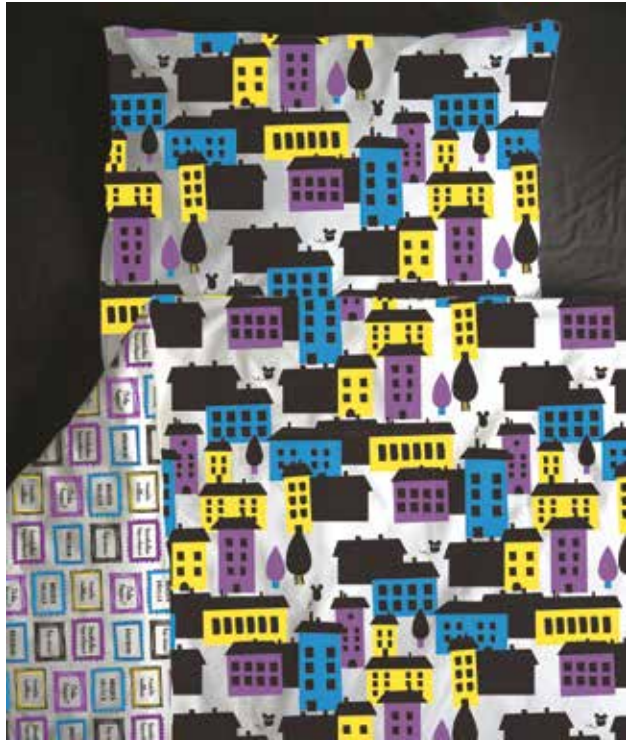
VÄRIVAIHTOEHTO

TORKAHDUS 50 X 70 CM

NUKAHDUS 50 X 70 CM

ESITYSKUVA

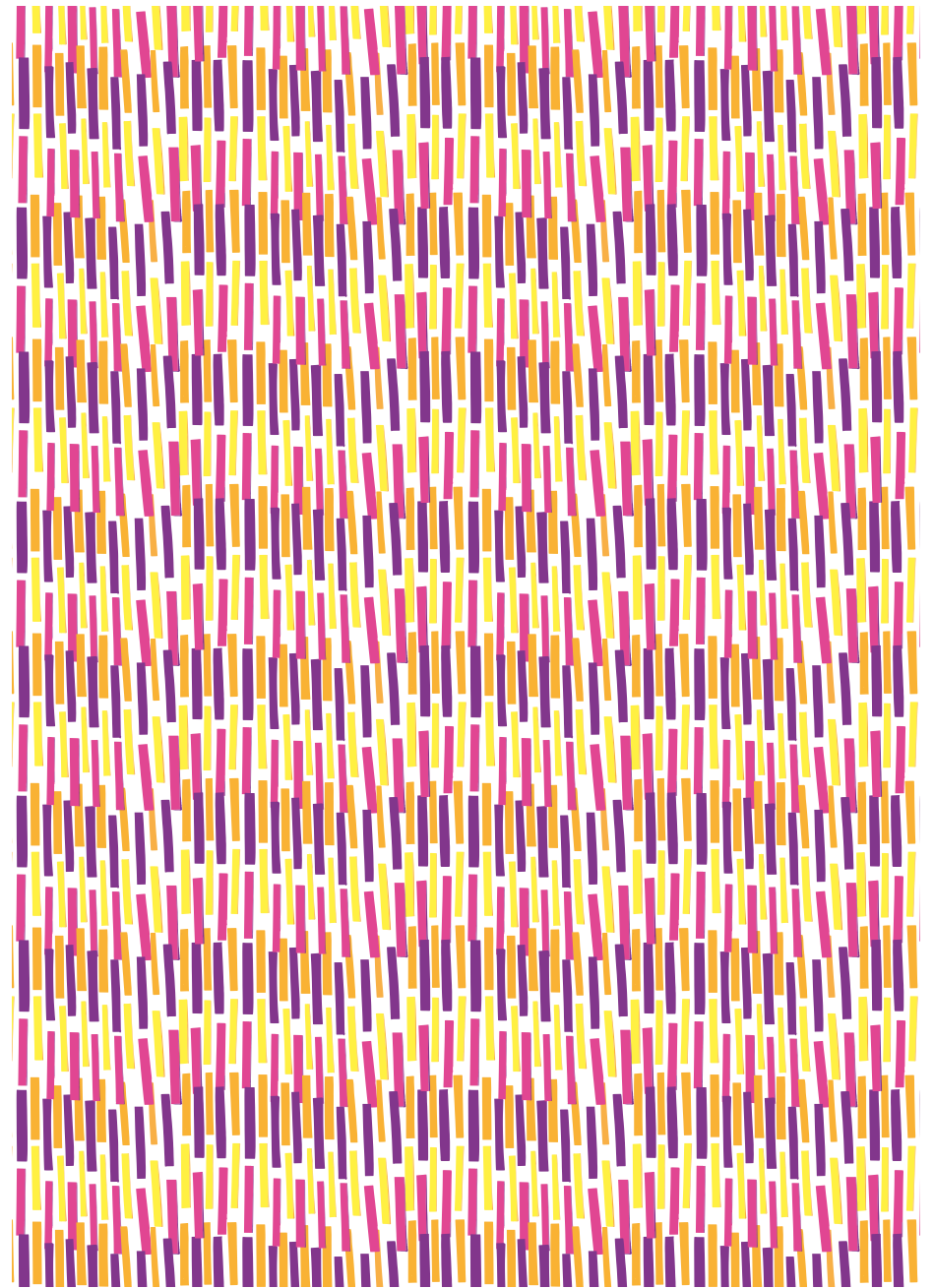
VÄRIVAIHTOEHTO

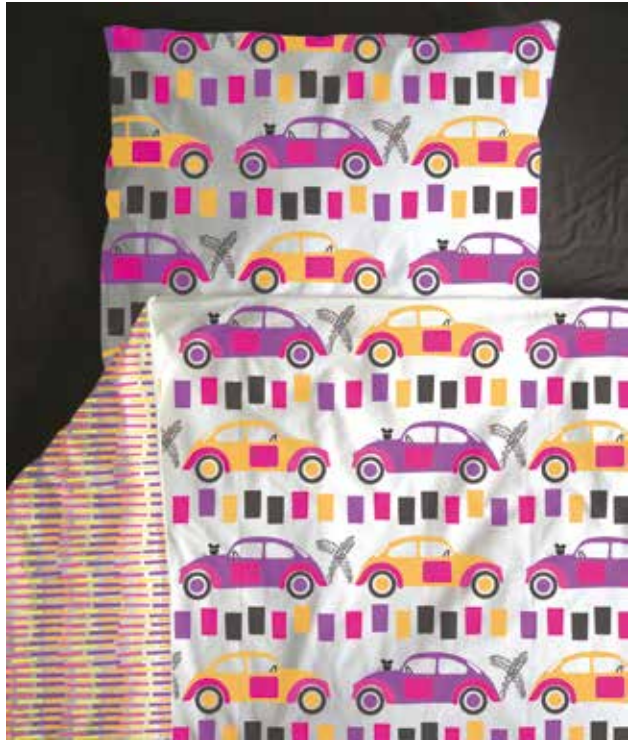
VÄRIVAIHTOEHTO

UTOPIA 50 X 70 CM

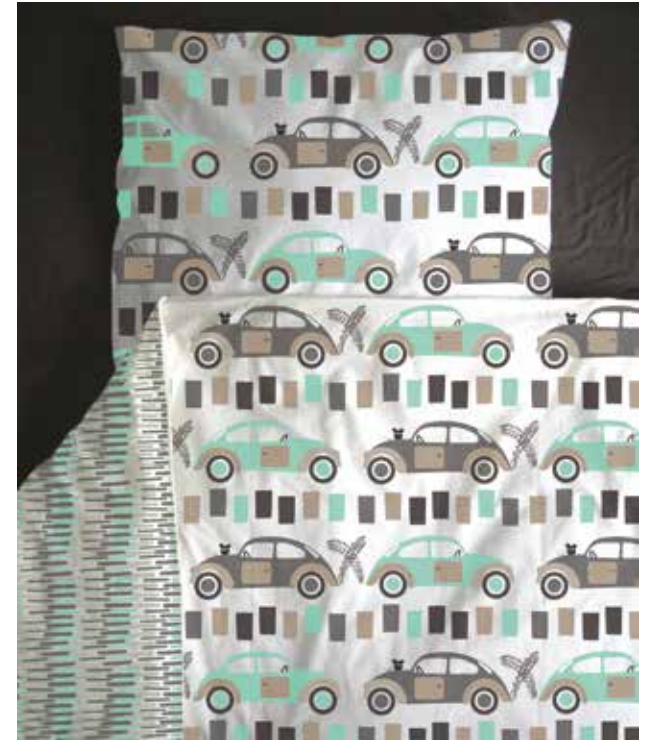
ILLUUSIO 50 X 70 CM

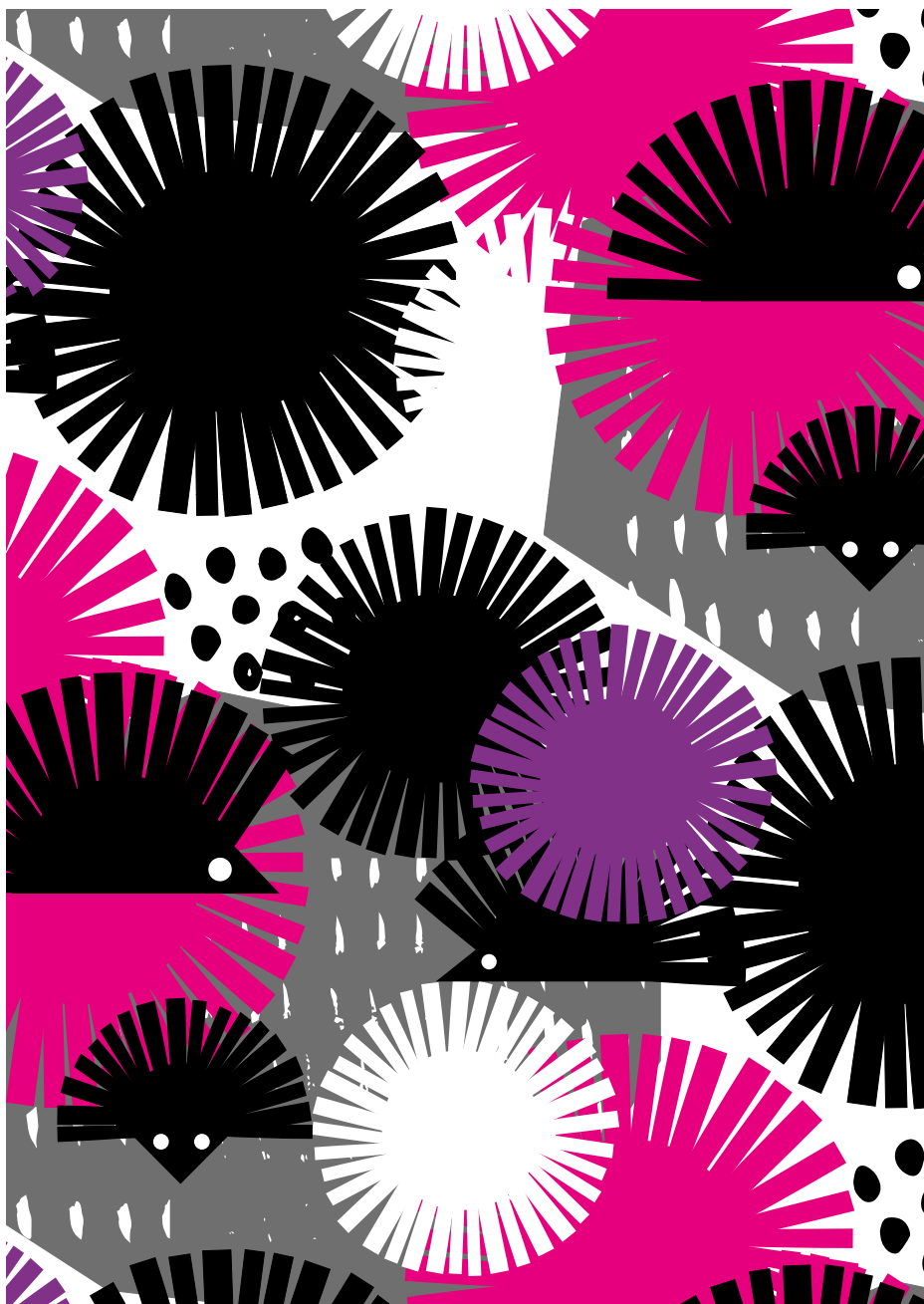
ESITYSKUVA

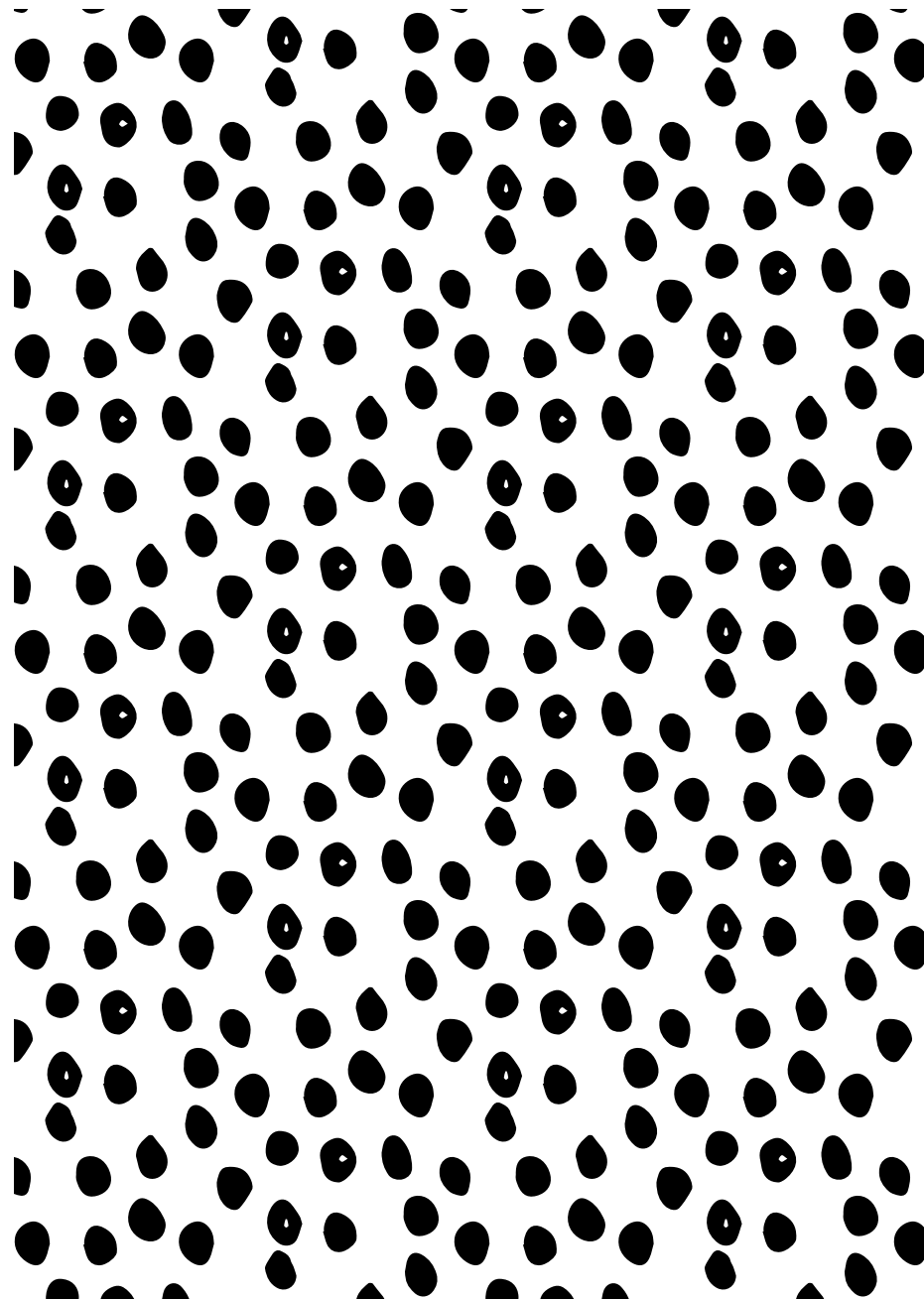
VÄRIVAIHTOEHTO

VÄRIVAIHTOEHTO

HORROS 50 X 70 CM

HAAVEILU 50 X 70 CM

ESITYSKUVA

VÄRIVAIHTOEHTO

VÄRIVAIHTOEHTO

KUVITELMA 50 X 70 CM

TUULENTUPA 50 X 70 CM

ESITYSKUVA

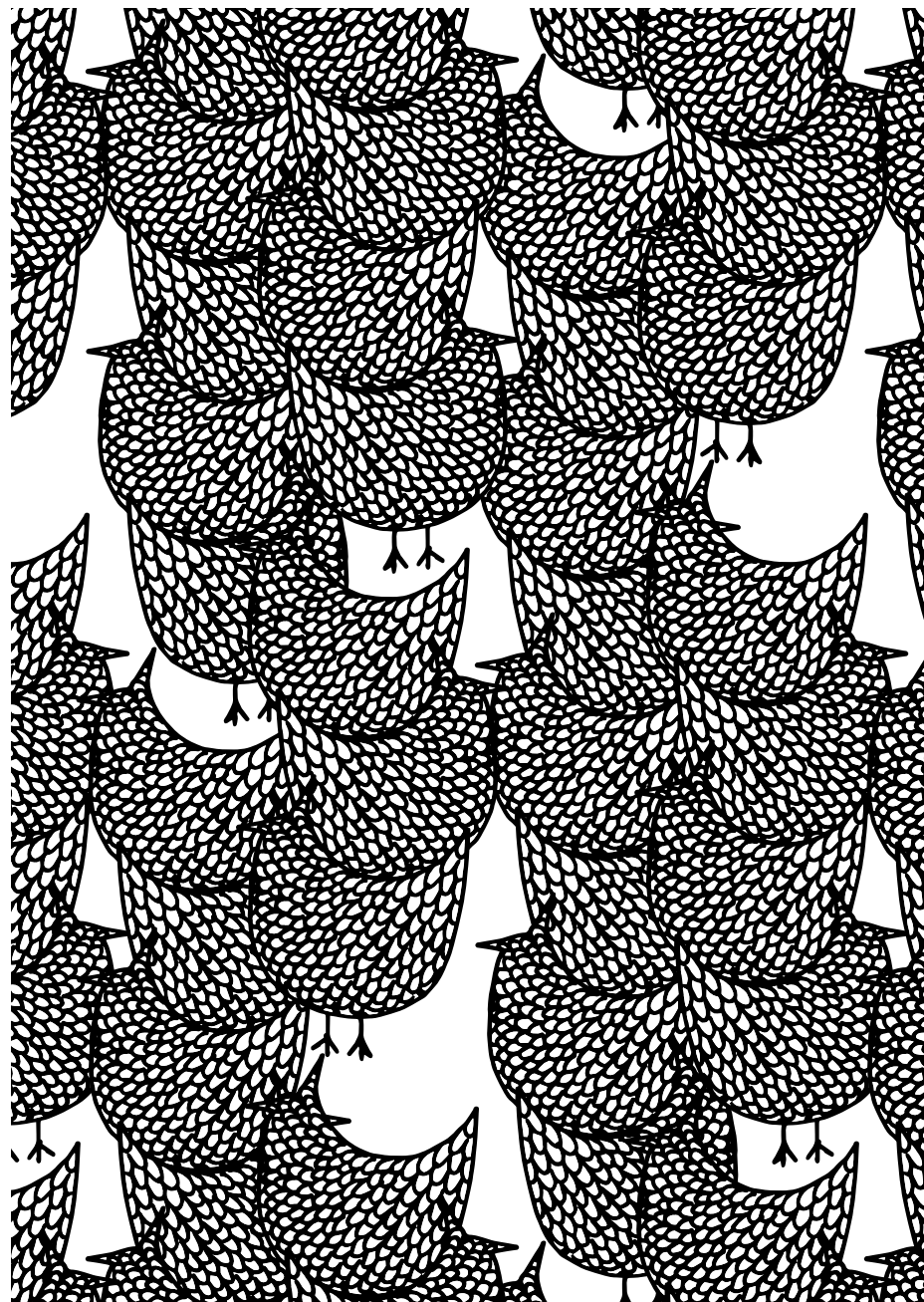
VÄRIVAIHTOEHTO

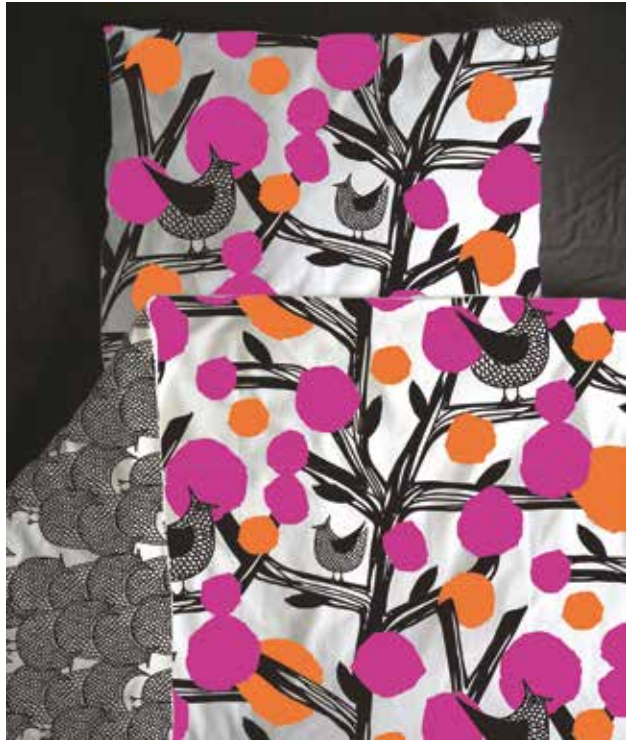
VÄRIVAIHTOEHTO

UNI 50 X 70 CM

UINAHDUS 50 X 70 CM

ESITYSKUVA

VÄRIVAIHTOEHTO

VÄRIVAIHTOEHTO

Jatta Palovuori
Opinnäytetyö
Turun Ammattikorkeakoulu
2016

TURKU AMK

